

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49
Štane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din.

Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu štane 10 Din — Naročnina
inserterate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29-92

Kaj narod dolguje kat. šolam?

V ameriškem »Glasilu« čitamo:

Predzadnjo nedeljo, dne 7. oktobra, je imel med katoliško uro po radiu rev. dr. George Johnson iz Washingtona D. C. jako pomemben govor, katerega so slišali s pomočjo vseh radio postaj širom Amerike. Za predmet si je govornik vzel vprašanje: »Kaj narod dolguje katoliškim šolam?« Pri tem je omenjal sledeče:

»Če kaka država uvede obvezno šolanje ali izobrazbo, s tem prisili starše, da pošiljajo otroke v šolo. Pri tem bi morala država tudi pomagati staršem in nuditi mladini tudi take šole, ki so v skladu z verskim prepričanjem staršev in mladine. Ako se ne ravna po tem, potem ne smemo trditi, da je v Ameriki verska svoboda na podlagi ustave vsem zajamčena.

Odkar so tudi katoličani primorani s plačevanjem davkov podpirati izobrazbo (šolanje) v Združenih državah, bi morali biti po vsaj pravici deležni vsaj nekaj koristi tega davčnega bremena. Ti državljani gotovo nimajo od javnih šol vse koristi od plačanih davkov, ker država nič ne podpira tudi katoliških, zasebnih šol.

Ker so naše katoliške šole velikanskega pomena za splošno dobrobit Amerike, bi iste

javnost ali oblast ne smeli zapostavljati kot zasebne učne zavode. Naše katoliške šole so domoljuben prispevek deželi in kakor javna odprta knjiga, da isto lahko vsakdo čita.

Dandanes pohaja v naše katoliške šole dva in pol milijona učencev. Ako bi ta mladina ne hodila v katoliške šole, bi jih imela država na rami v zadevi izobrazbe. Že danes je za našo šoloobvezno mladino premalo učenih zavodov. Ker računamo za enega samega šolarja samo 300 dolarjev stroškov letno, bi morale Združene države izdati samo za nove šole naših učencev 750 milijonov dolarjev, k temu je pa treba prišteti še 300 milijonov dolarjev na leto za učiteljske plače in drugo.

Katoličani v Združenih državah ameriških vzdržujejo torej svoje lastne šole, poleg tega pa še plačujejo davke za šolanje drugih otrok. Ena desetina učencev se mladine v Ameriki pohaja v katoliške šole, katoličanov je pa ena šestina skupnega prebivalstva. To torej pomeni, da ena desetina prebivalstva plačuje za izobrazbo poleg ene desetine svojih otrok še za devet desetlin drugih otrok.

Tudi Ameriški Slovenci so v tem prizadeti, ker imajo skoro po vseh večjih naselbinah svoje farne šole.

Naš gospodarski program

Zadnjič smo povedali, da je vse slovensko gospodarstvo neločljiva celota, zato potrebujemo Slovenci tudi jasen slovenski gospodarski program, za katerega uresničenje bi moral zastaviti ves naš narod prav vse svoje sile in sicer povsod, od stanovskih in strokovnih organizacij preko našega tiska do našega banovinskega sveta in narodne skupščine ter ministrskih stolcev.

Danes tega programa nimamo in pri naši lahkomišelnosti brezbrilnosti vse kaže, da nihče tudi ne čuti potrebe po njem. Živimo kar tja ven dan ter le stokamo in se pritožujemo. Vsak čuti le svojo težavico, zato jadikuje vsak za svojim oglom. Tega jadikovanja nihče ne sliši in nihče ne upošteva. Da je slika še bolj žalostna, se žal le prepogosto zgodi, da se začetna dva jadikovalca, ki imata iste bolečine, zmerjati še med seboj, namesto, da bi svoje moči združila in si skušala združeno pomagati. Tako vlogo igrajo danes na primer slovenski obrtniki, ki mislijo, da si bodo pomagali s tem, če bodo razbijali enotno slovensko gospodarsko organizacijo.

Slovensko narodno gospodarstvo je celota, zato nujno in neobhodno potrebujemo enotni slovenski gospodarski program!

Toda, kako priti do njega? Predvsem morali biti slovensko gospodarstvo stanovsko in strokovno organizirano. Do neke mere to že je. Imamo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo ter Delavsko zbornico. Nimamo pa žal še slovenske Kmetijske zbornice. Nujna in neobhodna dolžnost nas vseh je, da čim prej pomagamo izbojevati stanovsko zbornico slovenskemu kmetu, kajti ta je najvažnejši člen v verigi slovenskega gospodarstva. Brez kmetov ozdravitve in njegovega sodelovanja ni ne našega gospodarskega programa in ne gospodarske ozdravitve.

Seveda morajo pa te stanovske organizacije tudi v polni meri izvršiti svoje dolžnosti. Danes jih ne. Danes so to ustanove s kopico pisaren in uradnikov, ki pišejo in pišejo, se vozijo po komisijah in intervencijah, a nam se do danes niso podale točne in vsestranske slike položaja svojih stanov kot celote, niso točno opredelile mesta, ki ga ti stanovi zavzemajo v skupni družini in niso bile zmogljive sestaviti jasnega delovnega in gospodarskega načrta za bodočnost, takega načrta namreč, ki bi bil del celotnega našega gospodarskega programa. Naše sedanje zbornice so le preveč kancelije in sicer precej draga kancelije. Popolnoma

napačno je pa stališče nekaterih obrtnikov, ki mislijo, da bi jih bilo treba razbiti. Ne, bolnika je treba ozdraviti, ne pa ubiti.

Kakor hitro bi imeli vse glavne naše gospodarske ustanove, to je kmete, trgovce, obrtnike, industrije in delavce dobro in pravilno organizirane v svojih stanovskih zbornicah, bi treba sestaviti iz njih gospodarski svet. Naloga tega sveta, v katerem bi moralo biti zastopano tudi slovensko združništvo, bi bila sestaviti narodni gospodarski načrt, v katerem bi našle popolno, a skladno uveljavljanje vse slovenske gospodarske panoge.

Ne smelo bi pa ostati zgolj pri načrtu, temveč bi bilo treba stremeti tudi za njegovim uresničenjem. Predvsem in nujno bi bilo, da bi ta program dobro poznal vsak Slovenec. Zato bi neobhodno potrebovali gospodarsko književnost, ki je doslej še sploh nimamo. Gospodarski načrt bi moral preiti potom knjig in časopisov v slehernega slovenskega človeka, tako, da bi zadnji Slovenec točno vedel kaj v gospodarskem pogledu smo, kje smo in kam hočemo.

Kakor hitro bi bil v vsakem Slovencu zakoreninjen slovenski gospodarski načrt, je tudi samo ob sebi umevno, da bi moral vsak stremeti za njegovim uresničenjem. Naše občine, banovinski svet in narodni poslanci bi pa točno vedeli, kaj je njih sveta dolžnost. Vsak slovenski človek bo potem lahko tudi pazno in točno nadzoroval delo in nedelo raznih ustanov, uradov in posameznikov in nemogoče bi bilo demagoško slepomišljenje z najdragocenejšimi našimi gospodarskimi dobrinami, nemogoče lažljivo zavijanje dejstev.

Vsa ta naša gospodarska organizacija in oblikovanje slovenskega narodnega gospodarskega programa bi se pa nikakor ne smelo vršiti tajno za zaprtimi vratmi, temveč pred najširšo javnostjo, kajti vprašanje slovenske industrije se ne tiče le treh, štirih industrijcev in dveh, treh uradnikov, ampak tudi kmetijskih sinov in hčera celih okrajev. Ne moremo dovolj obsojati razvade, ki se je uvedla zadnja leta skoro pri vseh naših ustanovah, da o najvažnejših življenjskih vprašanjih vsega naroda sklepa in odloča le gospoda za zaprtimi vrati. Tudi to je stvar, ki je v veliko našo gospodarsko škodo, kajti gospodarstvo je vsenarodna zadeva, zato se morajo gospodarska vprašanja obravnavati pred vsem narodom in s sodelovanjem vsega naroda. — E.

»BOGOLJUB«

najboljši in najlepše opremljeni
nabožni mesečnik v naši državi.
Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo
na ogled. Naslov: »Bogoljub«,
Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

RAZGLED PO SVETU

Dalekosežna vprašanja madjarski vladi

Belgajski časopis »Vremec« je objavil daljši članek, v katerem se bavi z izjavo madjarskega ministrskega predsednika Gömbösa glede njegovega zanikanja sokrivde Madjarske pri umoru kralja Aleksandra. »Vremec« stavi šest vprašanj sledeče vsebine:

1. Ali je res, da je bila Janka Pusta od leta 1931 sedež morilcev, ki so imeli nalogo, pripravljati atentate v Jugoslaviji? Ali je res, da je bila Janka Pusta prav za prav vojaško skladišče, kjer so se morilci pod vodstvom madjarskih častnikov vsak dan vadili v streljanju z revolverjem na sliko, ki je predstavljala jugoslovanskega kralja? In da je bila Janka Pusta le vojaško skladišče za orožje, ki je prišlo izključno le iz vojaških skladišč?

2. Ali je res, da so častniki madjarske vojske, v kateri je predsednik vlade general, dobavljali morilcem orožje in jih vadili v streljanju? »Vremec« našteva imena desetih častnikov. Ali je res, da so kraljevega morilca vadili v streljanju in metanju bomb madjarski aktivni častniki: Buda, Kis Brogy in Lahovsky?

3. Ali je res, da so morilci iz Janka Puste napravili deset atentatov v Jugoslaviji, v kratkem času od 17. julija 1932 do 9. decembra 1933? Ali je to Gömbösu znano in ali on res še trdi, da spadajo umori nedolžnih oseb k »pravici«, ki jih uživajo politični begunci?

4. Ali je Gömbösu znano, da so madjarske, torej njegove oblasti, ponajvečale potne liste

za morilce in če se misli, da spada tudi to med »pravice političnih beguncov«?

5. Ali je Gömbös bral jugoslovansko spomenico na pritožbo madjarske vlade pri Zvezi narodov majnika letošnjega leta, kjer je jugoslovanska vlada imenovala nekatere morilce, med njimi tudi kraljevega morilca Mijo Kralja, za katerega je jugoslovanska vlada že 1. avgusta 1931 v posebni noti zahtevala aretacijo, ki je pa madjarske oblasti niso izvršile? Ali mu je znano, da je takrat, pred enim letom že, jugoslovanska vlada točno povedala madjarskim oblastem, kje se Mijo Kralj nahaja, in da je ta julija 1933 poslal peklenški stroj v Jugoslavijo, ki je eksplodiral v Koprivnici in povzročil več nedolžnih žrtev?

6. Ali je Gömbösu znano, da so vsi marsejski atentatorji ne samo prebivali na Madjarskem, ampak sprejemali tudi denar od madjarske vlade, da so na Madjarskem mirno žebali, kdo naj umori našega kralja, in da so v spremstvu madjarskih uradnikov odpovali čez mejo? Kdo je po mnenju generala Gömbösa denarno podpiral Paveliča in njegove žalosne druge, ko so ti bili brez vsakih sredstev in brez vsakega drugega dela, kot da so pripravljali peklenške stroje? Ali mu je znano, da je denar prihajal od društva »Tesc« v Budimpešti, kjer je general Gömbös častni predsednik? Ali spada denarne podpiranje atentata na vladarja posebnosti države tudi med »pravice političnih beguncov«?

prišel na Vee svete domov na očetov grob v Sloveniji Plajberk. Nato se je vračal peš v Podgoro. A ni več došel v Celovec. Našli so ga v soboto mrtvega v Cepi. Vihar mu je bil odnesel klobuk, šel ga je iskat, spodrsnil je in padel v prepad. Pokopali so ga v Kapli. — Prosvetni minister je odredil, da zadobijo znižanje šolnine na srednjih šolah samo otroci državi zvestih staršev. Prav, ako so »državi nezvesti« starši oproščeni tudi davkov. — Milprošt Benetec je v Tinjah blagoslovil novi križ na stolpu tamošnje cerkve. — Cene mesa so znatno znižali celovski mesarji.

ROMUNIJA

»Še ne mirujejo rasbojnikl. Te dni je romunsko glavno mesto Bukarešto obkolila vojska, nakar je policija preiskala vse hiše in ustavila vse ljudi, ki so morali dokazati kdo so. Kdor se ni mogel izkazati, je romal v zapor. V zadnjem času je namreč prišlo iz Madjarske polno sumljivih tipov, v katerih sumijo, da so vzeli sedaj »na piko« romunskega kralja. Kako varni bi bili državni glavarji vsepovod, ako bi imeli okrog sebe samo verne, Cerkev zveste ljudi!

MADJARSKA

»Dobro je povedal. Madjarski poslanec Payer je na seji budimpeštanskega občinskega sveta, ki je razpravljal o vladnem predlogu, s katerim se odpravlja samouprava Budimpešte, zaklical: »Kako se vendar morete v tujini boriti za madjarske pravice naroda, če pa sami izvajate protizakonitosti nad tem narodom v sami Madjarski!«

BOLGARIJA

»Bivši minister — učitelj. Aleksander Botev, bivši minister v vladi Stambolijskega, je bil te dni na lastno prošnjo imenovan za učitelja na ljudski šoli v Masabeju v bližini Radomirja.

FRANCIJA

»Velik finančni škandal je zopet prišel na dan v Franciji. Neka gradbena tvrdka je za regulacijska dela ob spodnjem toku Sene zaračunala državni material, ki ga sploh ni dobavila. Država je bila s tem oškodovana za približno 120 milijonov frankov.

»Zakaj ne je preje? O nedavno umrlem francoskem državniku Raymond Poincaru pišejo francoski listi tudi sledeče: »Katoličani se veselo, da je ta veliki Francoz umrl spravljen s Cerkvijo. Priprave za spravo niso bile kratkotrajne. Zadnje nedeljo svojega življenja je prejel Poincaro poslednjič sv. zakramente. Pri njegovi smrtni uri navzoči pripovedujejo, kako pobožno je spremljal Poincaro molitve in kako so mu solze kapale raz lice, ko je poslušal duhovnikove molitve...

AMERIKA

»Razno. V Jolietu je umrl 64 letni Martin Slak iz St. Vida pri Stični. — V Ridgewoodu je odšel v večnost 79 letni Anton Villar. — V Chisholm Minn. so pokopali Antona Novaka iz Laz pri Ribnici. — V Forest City Pa je bil pred desetimi leti umorjen Alojzij Breznikar z Dolenjskega. Takrat so našli truplo brez glave. Te dni je našla policija med kamenjem 3 km od kraja umora človeško glavo, o kateri

KATOLIŠKA CERKEV

»Drobiti. V naselbini Uvari v Indiji so imeli katoliški misijonarji 40 urno pobožnost. Pri tej priliki se je dalo krstiti 125 protestantov. — V Chicagu Ill. so pokopali šolsko sestro fare sv. Jederti, Marijo Balbina, ki je bila redovnica celih 52 let. — Romanje v Sveto deželo prirede prihodnje leto katoličani ameriške države Illinois. Romarsko skupino bo vodil čikaški pomožni škof O'Brien. — Društvo katoliških učiteljev so osnovali nedavno na Škotskem. Steje že nad 2000 učiteljev. — Za župana angleškega glavnega mesta Londona je bil pri zadnjih volitvah izbran Stefan Emilo Mollineux Killick, ki je katoličan. Katoličani so izbrani za župane v Kardilju, v Lancashire, v Heywordu, v Blackburu in še v mnogih drugih občinah. — Da zatro vsako sled za krščanstvom, so ruski boljševiki odstranili s pokopališč vse križe. Lesene križe so sežgali, železne in marmornate pa uporabili pri novih stavbah. — Sv. oče papež je poveljal 6 argentinskih škofij v nadškofije in istočasno osnoval v Argentini deset novih škofij. — Poljaki imajo dva kardinala, Kakowskega in Hlonda, ter 25 škofov. — V južni Indiji je sprejelo krščanstvo v prošlem letu 4372, letos pa že 9617 oseb. V Indiji je že 65 odstotkov duhovnikov domačinov. — Železnica v Vatikanu je popolnoma dovršena in predana prometu. — V katoliško Cerkev je bil slovesno sprejet pruski knez Leopold, ki je bil dozdaj protestant. — V Belgijem Kongu je 11 državnih šol z okrog 5650 učenci in 4000 misijonarskih katoliških

šol, v katere hodi 200.000 šolskih otrok. — Katoliška vera na Madagaskarju, otoku na jugovzhodu Afrike, se je začela širiti leta 1895. Danes je tam 3.600.000 katoličanov in 89.000 katehumenov, 6 škofov, 203 misijonarji in 540 redovnikov in redovnic.

AVSTRIJA

»To in ono. Avstrija je kljub slabim gospodarskim prilikam pokazala razumevanje za kmetijske potrebe v goratih krajih s tem, da je s podporo omogočila izboljšanje gospodarstva. Tako n. pr. imajo vsi kmetje v Rutah danes betonirana gnojšča. — Koncem oktobra je bil sv. misijon v St. Jakobu v Rožu, ki sta ga vodita očetazazarista iz Celja. — V narodni šoli v St. Jakobu so se pričeli 15. novembra šestmesečni gospodinjski tečaj. — Istotam je ob nedeljah slovenski jezikovni tečaj za šolarje, ki ga obiskuje 32 otrok. — V Škoflcah je umrl posestnik pod. Ahačič. — Sieman Waldhauser, 42 letni mizar v Celovcu, je

BANKA BARUCH

15 Rue Lafayette, Paris

Odpremija denar v jugoslavilno najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 3064-54 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-91 Paris. HOLANDIJA: No 1400-06 Ned. Amst. LUKSEMBURG: No 5067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

Papežev nuncij Ruiz y Flores, ki so ga mehiške oblasti zaprle, češ, da je nastopal proti novemu šolškemu sistemu v Mehiki, kateri je tako urejen, da bo vso mladino moralno pokvaril.

meni, da je Breznikarjeva. — V Chikagu je zapel mrtvaški zvon Margareti Stopar roj. Goropčnik iz Trzina. — Iz Calumet reke v South Chikagu so potegnili truplo 60 letnega Antona Zupančiča. — V Johnstownu Pa je umrl Gregor Hrešak z Unca. — V Kenmore O. je preminul 36 letni Anton Kovšca iz Dolenje vasi pri Cerknici. — V Moon Run Pa je preminula Marija Alivana, nekje od Idrije. — V Njujorku je umrla Marija Kočar iz okolice Domžal. — V Betlehemu Pa je preminul starosta tamošnjih prekmurskih Slovencev Frank Piff. V Chikagu je bil posvečen v duhovnika g. Leonard Bogolin. — V Pittsburghu Kansas je odšel v večnost 84 letni rojak Frank Gladeš. — V San Franciscu je zapel mrtvaški zvon 52 letnemu Josipu Pangercu iz St. Vida pri Stični. — V Chisholmu so položili v grob vdovo Marijo Pečovnik iz Luč pri Ljubnem. — V Meadov Lands Pa se je obesil 47 letni Anton Semec iz Šmihela na Notranjskem. — V Massillon Ohio je umrl John Anžlovar iz St. Vi-da pri Stični.

DROBNE NOVICE

Sporazum o medsebojni letalski pomoči so sklenile Anglija, Francija in Belgija.

Do krvavih spopadov med policijo in komunisti je prišlo na Dunaju.

Papena, nemškega poslanika na Dunaju, ni hotel sprejeti dunajski kardinal dr. Innitzer.

Nov volilni red, ki bo izključeval male stranke, je napovedala češkoslovaška vlada.

Španske upornike je z denarjem podpirala sovjetska vlada.

1900 ribičev je utonilo, ker jih je zalotil vihar v Korejskem morju.

Veliko vojaško trimotorno letalo je padlo na tla v Nemčiji; 15 mož posadke ubitih.

Največ vojaštva ima na svetu sovjetska Rusija, največ vojnih letal pa Francija.

400 km meri vodovod v ameriškem Los Angelesu.

Le po en stanovanjski prostor ima v Londonu 60.000 družin.

400 vagonov medu uvozijo vsako leto Angliji.

Rodbine s 6 otroci so v Nemčiji oproščene davka.

266 framazonskih lož deluje v Mehiki. Zato Cerkev tako preganjajo!

Kongres indijskih katoličanov se vrši v decembru v mestu Koono.

Diši kakor s solncem obsijane smreke...

Na smrekove gozdove spominja sveži vonj Vaše omare za perilo — vonj, ki ga ima perilo, oprano po Schichtovi metodi. Tako preprosta so nje pravila: zvečer namočite perilo z Žensko hvalo — drugo jutro ga pa operite s Schichtovim terpentinovim milom!

Zvečer

To je vse delo, če perete po

SCHICHTOVI

METODI

DOMAČA IZDELKA

ST. J. 3-34

Slovenski katoličani so prepričani, da pod strupenim dihom brezverskega in brezbožnega časopisja krščanski narodi propadajo v verskem, političnem, književnem, gospodarskem in društvenem pogledu.

KAKAO ZA 4 OSEBE 1

Kakao ni več samo bogatim dostopen, temveč si ga more vsako privoščiti. Zavitek **Mirim kakao** za štiri osebe velja samo Din 1.—. **Mirim kakao** e priznana dober in okusen, pa tudi izredno hranljiv in okrepljujoč. Dobite ga v vsaki trgovini.

d Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

† Kardinal Gasparri

V Rimu je v častitljivi starosti 82 let umrl eden najodličnejših cerkvenih knezov, kardinal Peter Gasparri. Pokojnik je bil učenjak svetovnega slovesa. Novo moderno cerkveno pravo je v glavnem njegovo delo. V težkih letih od 1914 do 1930 je pokojnik vodil tudi zunanjo politiko svete stolice kot papeški državni tajnik. V mrti

KAJ JE NOVEGA

Za gospodarsko ureditev Jugoslavije

»Trgovski liste piše, kako je po zaslugi pokojnega kralja Aleksandra Jugoslavija politično urejena država in nadaljuje:

Ko moremo z vsem zadoščenjem ugotovljati ta veliki uspeh, pa moramo tudi dostaviti, da še ni v tej meri ko politična napredovala tudi gospodarska ureditev Jugoslavije. — Tu treba izvršiti še ogromno dela. Če kdaj, potem je danes složno delo vseh Jugoslovancev prva in najvetejša dolžnost. Na nobenem polju pa ni več prilike za složno delo, ko na gospodarskem polju, če le ljudje pozabijo stavljati svoje osebne koristi pred celoto. Saj je vendar vsakdo prizadet na tem, da se v državi dobro gospodari. Saj ima od slabe uprave izgubo tako davkoplačevalec, ko državni namestnik. Saj je že samo po sebi razumljivo, da bi morali gledati vsi na to, da se gospodari dobro.

Pa tudi to ni nobena skrivnost, kako se gospodari dobro. Že vsak priprosto kmetovalec ve, kdaj se neha dobro in začenja slabo gospodarovati. Če se izda več, kakor se zasluži, je konec dobrega gospodarstva. Če se skrbno ne gleda na vsak dinar, ki se izda, potem se začenja slabo gospodarstvo.

A neha se dobro gospodarstvo tudi takrat, kadar se ne izvršijo nova dela, ki služijo povečanju dohodka, kadar se varčuje na nepravem mestu. In prav tako ne bo veljal nikjer pri nas za dobrega gospodarja tisti, ki le mnogo govori in obljublja, kaj bo vse

lepega napravil, ki pa ne napravi niti najnujšega dela v svoji hiši. Zakoni dobrega gospodarstva niso nobena skrivnost, temveč že stokrat izpričana dejstva, ki jih pozna vsak, če jih le hoče poznati, in po katerih se tudi vsak ravna, ki ima dobro voljo za to.

Ureditev gospodarstva je zato mnogo manj težka stvar, kakor pa se na prvi pogled vidi in prav za prav obstoji vsa težava le v tem, ker manjka dobre volje za dobro gospodarstvo. V narodu ta dobra volja, ki je potrebna za ureditev gospodarstva, živi in treba jo je le uporabiti, pa bo tudi gospodarska ureditev Jugoslavije dejstvo, kakor je politična.

Toda pogoj vsega je, da se napravi konec vsem napakam, ki so se pri nas kar na široko razpasle. Kar je napačno, to je napačno in to je treba odpraviti, in če ne gre drugače, potem mora pomagati tudi bolesta operacija. Toda stvari, o katerih vsakdo ve, da so napačne, se ne smejo dogajati več. To je prav za prav vsa priprosta vsebina recepta za gospodarsko ureditev.

Če nimajo potrebne dobre volje za odpravo teh napak nekateri ljudje, naj se pokličejo takšni, ki imajo to dobro voljo in v vrstah gospodarskih mož je takšnih ljudi posebnost mnogo. Zato naj se da več besede gospodarskim ljudem in potem bo tu ona dobra volja, da se bo začelo uspešno delo za gospodarsko ureditev Jugoslavije.

„Ne dam se oplasiti“

Bivši voditelj španske komunistične mla-dine, Enrique Matorra, eden najvplivnejših osebnosti leve, se je v Madridu vrnil v katoliško cerkev. Zdaj objavlja naslednji poziv na špansko delavstvo:

»Po štirih letih nemira, zmot in veri so-vražnih dejanj čutim potrebo, da pred vso javnostjo priznam svojo izpreobrnitev. Razvoj, ki ga je moral v zadnjih letih preživljati španski delavski razred, je bil doba nebrzdane agitacije, ki jih je veliko poglajala v vrste zagri-zencev, ker so upali tam najti pomoč v telesni stiski in zadovoljitev v duševnem nepokoju. Tudi jaz sem bil eden izmed teh mladih lu-di, ki so bili vse prežgodej vrženi ven v borbo življenja, in moj nemirni duh je pohlepno sprejemal enostavne komunistične nauke. Po-poluoma sem se posvetil organizatoričnemu delu, si pridobil polagoma velike izkušnje v sirovih oblikah socialnega boja in sem tudi druge poučeval v spletkah in početju stanov-skega gibanja, a istočasno sem doživel veliko razočaranj, za katera sem delal odgovorne ljudi. Danes vem, da niso krivi ljudje, marveč njihove ideje. Danes se z boleščjo spominjam preteklih dni. Svoj čas sem zapravil v to, da sem tajil tistega, ki je naše življenje — Boga. Koliko brezkorisnih žrtev, koliko iz-gubljenega boja za resnico — a resnice tam ni bilo! Resnica, edina resnica je v naukih Je-susa Kristusa. Danes pozivam vse, ki me po-

znajo, da se v javni razpravi pomenijo z me-noj o temeljnih vprašanjih življenja: o božjem bivanju, o katoliški veri, o zasebni lastnini, o razrednem boju. Dobro vem, da mi ta javna odpoved preteklosti, da mi ta javna izpoved ne prinese drugega kakor preganjanje, sramotenje in obrekovanje. A ne dam se oplasiti. Dolžnost vseh, ki svojo zmo-to spoznajo, je, da se te zmo-te ne odpovedo samo v bese-dah, marveč da tudi dejansko v vsakdanjem življenju služijo resnici.«

ZAHVALA

Dne 26. oktobra 1934 mi je pogorela hiša in vsa živila. Bil sem v hudi stiski. Kje do-biti denar za prvo pomoč? Kot zvesti na-ročnik »Domoljuba« sporočil sem po pover-jeniku svojo nesrečo upravi »Domoljuba«, čez tri dni sem že prejel 1000 Din. Kakšno veselje v veliki nesreči! Ne morem dovolj priporočati »Domoljuba« kot naš kmečki naj-boljši list, ki nudi poleg dobrega čtiva prvo pomoč nesrečnim pogorelcem.

Serjuče pri Moravčah, 16. nov. 1934.

Jakob Rahne s. r.

n Gledališko in pevsko društvo v Predvoru naznanja, da v nedeljo, 25. novembra ne bo vesele igre »Slaba vest«, ker oblast ni dovolila vesele igre; namesto tega prizori to društvo v nedeljo, 9. decembra ob 15 v Ljudskem domu Rosegger-Volčevu ljudsko igro »Na sodni dan v treh de-ja-njih. Vei prijatelji predvorskega odra so tem vljudneje vabljeni.

OSEBNE VESTI

d 75 let je dopolnil ta mesec mostarski škof g. fr. Alojzij Mišić. Prevzvišenega nad-pastirja Bog živi mnogo let!

d Sederdeset let je dopolnil g. župnik Franc Rajčević v Vogljah pri Senčurju. Bog ga živi še mnogo let!

d 70 letnik je postal vzoren katoliški mož Franc Jevnik, na Viču pri Ljubljani. Živel!

d Za novega upravnika belgrajskega kra-ljevega dvora je imenovan pehotni polkovnik Jovan Leko.

DOMAČE NOVICE

d Ljubljanski mestni zaljubenci so izvedli dvodnevno nabiranje za prireditve božične revnini otrokom. Njihova zbirka je presegla znesek 50.000 Din.

d 2e 24 tramvajskih nesreč je vpisanih letos v ljubljanski policijski zapisnik.

d Ugovor proti Madjaraki, ker je podpi-rala morilce našega kralja, vloži Jugoslavija pri Društvu narodov, dne 21. novembra t. l.

d Za vernike srbske pravoslavne cerkve je odobril finančni minister 1 odstotni davek na indirektni državni davek. Cerkevni davek bodo pobirale državne oblasti.

Pri vsaki prirodni mineralni vodi je glavno, koliko ima raznih zdravil-nih sestavin: čim več jih ima, več volja! Radenski Zdravilni vrelci jih ima preko 20, poleg težkih kovin, ki so bile v njem ugotovljene lanske leto in katerih nima nobena druga mineralna voda v Jugoslaviji. Zato pa je Radenski Zdravilni vrelci za zdravje tako koristen in tako izbornega okusa. Primerjajte analizo drugih mineralnih vod z Ra-denskimi, pa se boste takoj odločili ter odšli vedno in povsod zahtevali izrecno Radenski Zdravilni vrelci. Zahtevajte obširno brošuro o Radenski pri upravi Zdravilišča Slatina Radenci.

d Avstrijski begunci zapuste Jugoslavijo. Narodno-socialistični begunci iz Avstrije, ki so julija pribežali v našo državo in dobili zavetišče v Varaždinu, Požegi in Bjelovaru, odidejo te dni v Nemčijo. Begunci se odpe-ljejo na Sušak, tam jih sprejme poseben nemški parnik in privede po morju v hitler-jevske »tretje carstvo«.

d Proti priključitvi mestu Maribor se je izjavila občina v Studeneh. Občina Celje-okolice je za priključitev k mestu Celju le pod pogojem, da se priključi vsa občina in ne samo nekateri njeni deli, kakor predlaga banaka uprava.

d Poestvo in hišo socialdemokratskega konsumnega društva v Sp. Šiški je kupilo Društvo za zgradbo učiteljskega kvartala v Ljubljani za 1.080.000 Din. Tako je dobilo učitelstvo svoj dom, kdaj dobe kmetje svoj »kmetijski dom«?

— Pri hripi, bronhitis, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zaslezenju v nosu, sap-niku in grlu, obolenju ušes in oči skrbite za to, da se želodec in črevo večkrat tem-ljito izčisti z naravno »Franz-Josef-grenčico Slovit strokovnjaki v zdravilstvu potrjujejo, da zelo dobro de »Franz-Josef-voda trpečemu človeštvu pri rdečici in dru-gih mrzličnih nalezljivih boleznih.

d Letošnja tobačna žetev v Primorski banovini je odlična tako po kakovosti, ko po količini. Žetev cenijo na 210 vagonov, od ka-terih odpade 180 na Hercegovino

VINA

Vam nudi **Cestralina** vinarna, Ljubljana, v svoji posodi najugodnejše.

d 14 kg teško sladkorno peso je pridelal posestnik M. Satrić v Rumi. Izračunali so, da bi ta pesa dala 2 in pol kg sladkorja.

d Uvoz in razširjanje vseh tujih madžarskih listov je prepovedalo notranje ministrstvo v Beogradu.

d Komitija za izpremembo sedanjega invalidskega zakona je začela zasedati v ministarstvu za socialno politiko.

d Vse tuje besede bodo pogurali iz turškega jezika; kemal paša je v ta namen imenoval posebno državno komisijo. Kdaj pa bo kakšna naša komisija očistila jugoslovensko nemških, turških itd besed?

d Opozarjamo cenjene čitatelje, ki bolehalo na boleznih srca, jeter, ledvic, žolčnih in ledeničnih kanalov, da uživajo stalno Radenski Zdravilni vrelec, ki je tudi izborna pijača sam zase ali pomešan z vinom.

d Prometno ministrstvo je odredilo popravilo vseh pokvarjenih tovornih vagonov.

d Trgovsko združenje v Mariboru je darovalo v počastitev spomina blagopokojnega kralja 5000 Din kot božičnico za svoje bivše člane, ki so prišli v revščino.

d Konferenca generalnih štabov Male antante se je začela te dni v Pragi.

d Gorenjske občine nameravajo v počastitev spomina kralja Aleksandra zgraditi bolnišnico v Kranju.

d Finančno ravnateljstvo v Novem Sadu je obsodilo tvrdko Hoffher in Schrantz na 3 milijone in 800.000 Din globe.

d Delavci sploh ne plačujejo 1 odstotnega izrednega prispevka. Tako je odločilo te dni, na neko pritožbo, upravno sodišče v Celju.

d »Divji zakoni.« Boj oblasti proti »divjim zakonom« v vojvodinam Vršću traja že več let brez posebnega uspeha. V predmestju Pavli je še vedno 150 parov, ki žive na koruzi, v Vršću pa več sto. Te dni je policija vnovič pozvala »nezakonite« parčke k sebi in jim naložila za koruzništvo občutne kazni.

d 130 črnogorskih izseljencev se je vrnilo iz Albanije. Dobe od naše vlade zemljišče v Južni Srbiji.

d Pri iskanju sledi na kozarec naravne »Franz-Josef-ove« grenčice, popite zjutraj na tečje, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

d V Franciji zaprti atentatorji so izjavili preizkušalnemu sodniku, da si sami ne bodo izbrali zagovornikov, ker bo te že določila njih organizacija. Ker pa organizacija umerno tega ni storila, je sodišče imenovalo tri uradne zagovornike.

d Konkurenca ne škodi. Ono soboto je na tržnem prostoru v Trbovljah začel sekati ljubljanski mesar Golob meso po 8 Din za kg. Takoj mu je eden domačih mesarjev pariral in dajal meso po 6 Din. Ljudje bi bili zadovoljni, če bi priredili takšno spremenjavo cen navzdol.

d Na pojedine samo domača vina in jedi! Soproga predsednika Rosevelta je sporočila, da se bo odslej na slavnostnih koncertih in večerjah pri njej postreglo gostom tudi z vinom. Serviralo pa se bo le belo in samo domače ameriško vino. Zeleti bi bilo, da bi tudi pri nas sledili primeru soproge predsednika Združenih držav Sev. Amerike in da bi se pri vseh slavnostnih pojedinah postreglo gostom le z domačimi pijačami in domačimi jedili. Pa tudi vsa naša poslanstva bi se morala strogo ravnati po tem pravilu. In prepričani smo, da bi bili tuji gostje še bolj zadovoljni, kakor pa

so sedaj, ker bi bila to zanje prijetna izprememba. Kakovost vseh naših jedi in pijač, pa je tudi tako odlična, da jih moremo mirno ponuditi tudi razvajenim gostom. Obenem, pa bi bila to učinkovita propaganda za naše domače pridelke in to ni zadnji namen predloga.

d Gradba velikega mostu čez Donavo pri Orsovi je že sklenjena, kakor poročajo iz Beograda. Most zgradi družba Batignolles. Stroški gradnje so preračunani na 300 milijonov dinarjev. Most bo služil tako železniškemu, ko cestnemu prometu, za pešce pa bodo posebni hodniki. Polovico stroškov nosi Jugoslavija, polovico pa Rumunija. Trdno pričakujemo, da bodo pri tej gradnji tudi Jugoslovani kaj zaslužili in sicer ne samo najnižji delavci, ampak tudi domači strokovnjaki vseh vrst, ki jih imamo v izobilju.

d 127 ovac je razmesarila lokomotiva na progi Bogojevo-Subotica. Stroj je valed tega skočil s tira.

d Dober pridelek buhača. V Dalmaciji so letos pridelali okrog 520.000 kg ivanjišnice (Leucanthemum vulgare), kateri pravijo do-

ščenici, drugo pa v zadnjem delu mesta pri južnem kolodvoru. Z zidavo prično že spomladi. Stroški so preračunani za vsako poslopje na 9 do 10 milijonov dinarjev.

d Zaradi neplačanih davkov. Somborske mu peku Štefanu Matiču je davkarija zaradi neplačanih davkov zarubila razne predmete. Ko je davčni izterjevalec prišel, da odnese zarubljene predmete na dražbo, mu je pekova žena z vrčem v roki zastavila pot in izjavila, da bo le čez njeno truplo odnesel zarubljene predmete. Izterjevalec jo je hotel odriniti, pa je takoj začutil po glavi krepke udarce z vrčem. Ženi se je končno posrečilo, da je izterjevalca vrгла iz hiše. Končno besedo pa je že izpregovorilo sodošče, ki je junatko ženo obsodilo na pet mesecev zapora.

d Velikim poneverbam so prišli na sled pri zagrebški mestni občini.

d Kmetiški magazin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet!

mačini buhač. Samo v splitskem okraju znaša pridelek nad 230.000 kg, kar predstavlja vrednost nad 3 milijone Din. Buhač, iz katerega izdelujejo prašek zoper mrčes in golazen, je že ves prodan, v zalogi ga imajo samo še nekateri trgovci, vsega skupaj kakih 40.000 kg. Tudi tega bi že lahko prodali, pa čakajo, da se bodo cene zvišale. Letošnji buhač je izborne kakovosti, ker vsebuje velik odšotek piterina. Buhač so v glavnem prodali v Ameriko in Italijo, deloma pa tudi v Francijo in Nemčijo. Precej so ga prodali tudi v notranjost države. Cena je bila od 14 do 17 Din za kilogram.

d Zakonski načrt o zaposlitvi tujcev v naši državi, izdelujejo v ministarstvu za socialno politiko. Zakonski načrt naj bi nosil ime »O zaposlitvi tujcev in tujih podjetij v naši državi«.

d Čisti povprečni mesečni dohodki naših železnice so znašali od l. 1929 do 1934 v prvih polletjih takole: v potniškem prometu v letu 1929 Din 64.2 milijonov, v letu 1930 59.4 milijonov, v letu 1931 55.2 milijonov, v letu 1932 45.5 milijonov, v letu 1933 43.1 milijonov, v letu 1934 38.9 milijonov; v blagovnem prometu v prvem polletju l. 1929 181.4 milijonov Din, l. 1930 152.2 milijonov Din, l. 1931 129.6 milijonov Din, l. 1932 110.7 milijonov Din, l. 1933 110.7 milijonov Din, l. 1934 92.1 milijonov Din. Torej nazadovanje dohodkov na vsej črti, kljub ponovnemu povišanju prevoznine.

d Skrb Zagrebčanov za srednješolstvo. Na zagrebški banski upravi zelo živahno pripravljajo načrte za graditev dveh novih srednjih šol, ki se bosta zgradili prihodnje leto v Zagrebu. Eno gimnazijo bodo sezidali na Pe-

NESREČE

d Zgorelo je stanovanjsko in gospodarsko poslopje (viničarija) posestnika Franca Petka nad Mestnim vrhom pri Ptuj.

d Požar je uničil: V Prebukovju pri Slov. Bistrici stanovanjsko hišo posestnika Sturma in gospodarsko poslopje posestnika Rudolfa Kranjca. — V Vrhloju pri Cresnjevcih je posestniku Bračiču do tal pogorelo gospodarsko poslopje.

d Gospodarsko poslopje, polno poljskih pridelkov so uničili ognjeni plameni posestniku Francu Steinerju v Arji vasi pri Celju.

d Ko je prišel na delo, je zadela kap Hiraša Vendelina, tovarniškega delavca na Jensevicah.

d V kamnolomu v Zetalah je 47 letni Ivan Mlinar padel pri delu v 6 m globok prepad in dobil smrtonosnevarne poškodbe.

d Smrtno nevarno se je poškodovao v Domžalah, pred pošto, 37 letni hlapec Anton Pogačar, uslužben pri posestniku Rusu v St. Vidu pri Lukovici. Poln voz drv mu je šel čez treh.

d Težka služba. Na zagrebškem tovarnem kolodvoru je kretničar Mojo Persim med svojo službo zaradi goste megle prišel pod kolesa lokomotive, ki je razvrščevala vagon. Kolesa so nesrečnemu možu nad kolonom odrezala obe nogi. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer so ga operirali, vendar bo težko ostal pri življenju, ker je izgubil veliko krvi.

d Zelezen kavelj se mu je zapil v telo. Te dni je bila ljubljanska reševalna postaja klicana na Vrhniko. V vasi Podlipi pri Vrhniku se je namreč nevarno ponesrečil 24 letni

PO DOMOVINI

Gospodarske vesti.

(Polica pri Višnji gori.)

Letošnje vreme je bilo zelo raznočelno. Leto, za pa v prvi vrsti odvisna od vremena. Ko je sneg skopnel, ni zemlja dobila skoro vsa pomlad nobene vlage. To je imelo neizogibne posledice. Ozmime, ki so bile že itak poškodovane od zime in miše nadleže, so rastle in zorele v suši, ter dosegle komaj polovico letine. Pridelke je bil tako slab, da ne bo zadostil niti za seme in prehrano do prihodnje žetve, da o prodaji niti ne govorimo. Ozmime so dale komaj polovico lanskega pridelka. Nič boljše ni bilo s senom: raslo je v suši in ko je prišlo prvo deževje sredi maja, je bilo godno za kosnjo, ter se ni izplačalo čakati, tako da so začeli kositi že v drugi polovici maja. Koruzo in krompir so sadili radi zgodnje vročine preje kot navadno, tako da tu in tam koruza ni vzkliła, ko pa je prišel dež, se je dobro razvijala. Koruza je obrodila bolje kot lani, krompir pa je le za malenkost. Bni je sicer zelo debel, pa kaj, ko ga je bilo skoraj polovica gnilega. Značilno je, da je letos vse dozorelo skoraj mesec prej kot lani. Vzrok je pač zgodnja pomladanska vročina, na podlagi katere napovedujejo stari ljudje zgodno in hudo zimo.

Napredek.

(Muljava.)

V naši cerkvi smo dobili električno razsvetlavo. K temu je največ pripomogla dobra žena Marija Struna, Bojanji vrh 6. Darovala je 1000 dinarjev. Veliko je zanj, ki ni bogata in mora paziti na vsako paro, da se preživi. V svoji živi veri in v zaupanju do Marije je žrtvovala tako veliko vsoto. Bog ji povrni! — Tu bomo končno ustanovili vodno zadruho, ki ji je namen, da pošteno reguliramo tek vode. Zadnja leta nam veliko škoduje povodenj. Razlike se čez polja in travnike. Vsi leti je kakovost zemlje padla in le malo pridelka. Vzpodbudo k temu nam je dal mil. g. opat v Stični. Hvala njemu za njegov trud! Tu seveda ne smemo pozabiti našega domačina Alojzija Erjavca. Velike Kompolje 3. On se je takoj v začetku zavzel za zadruho. Ni čakal, kaj drugi poreko, ampak je prigovarjal, proničil vaščane za to akcijo. Nekateri so gledali od strani in poizvedovali po

mnenju. Kertinar, tako pravimo po domače njemu, je letal okrog in drezal, da ni stvar zaspala. — Še par novic. Naša muljavška soseska ima lepo posestvo in šume. Tukajšnji gospodarski odbor je letošnje jesen dal nasekati več voz drv. Drva so bila na dražbi med popoldanske božjo službo tako prodana, da so kriti komaj stroški za sekače. Mi smo mnenja, da bi šla ta drva raje za šolo. Bi bil vsaj en dobiček v dobro stvar. Nekateri previdni in skrbni vaščani se izprašujejo, zakaj se to ni oddalo na občen zboru v pričo vseh in v korist vseh. Naš interes je, pravijo, da delamo v skupni vzajemnosti za prosep soseske, naše cerkve. Govore dalje močje, da se bo treba na občen zboru pogovoriti, in skleniti za vzdrževanje našega priljubljenega gospoda ekopozita. Stoletna želja se je uresničila, da stalno duhovnik med nami biva in mi ga hočemo gmotno vzdrževati, da bo vesel in zadovoljen. Vsi ga bomo podpirali, reveži po moči; bogatini pa po dobrotnosti in radodarnosti.

Novo društvo imamo!

(Dol pri Ljubljani.)

V nedeljo, 4. novembra smo imeli ustanovni občni zbor novega društva »Narodna prosveta«, ki ima svoj sedež v Dolu. Društvo je prostovoljno in ima namen gojiti med član: narodno in državno miselnost in jim prirejati zdrave in pošteno zabavo. Prvo razvedrilo, ki ga priredi novo društvo, bo Miklavžev večer, že v nedeljo, 2. decembra ob 17 v cerkveni dvorani. Tudi topot bomo zbirali darila okrog dobrih arc, za katere se že danes toplo pripravljamo. Vsem članom se tudi priporoča društvena knjižnica, ki je odprta vsako nedeljo popoldne po litanijah. Pojdimo na delo z geslom: »Vse za prosveto ljudstva«

Društvene vesti.

(Hrušica pri Ljubljani.)

Naše prosvetno društvo uvaja z letošnjo sezono prosvetne večere, ki naj nudijo članstvu in prijateljem društva čim več koristnega in veselega. Predavanja bodo s akcijskimi slikami. Stvar je naša pri oblinstvu veliko odobravanje. Vpisalo se je lepo število novih podpornih članov. Na prvem prosvetnem večeru v nedeljo, 25. novembra ob 16 bo

predaval priljubljeni g. profesor Janko Mlakar o potovanju po Sredozemskem morju. — Tudi naše prosvetno društvo se je s svojo žalno komemoracijo 4. novembra poklonilo spomenu blagopokojnega kralja.

30 letnica.

(Begunje — Menišija.)

V nedeljo, 25. novembra bomo obhajali 20 letnico, odkar so prišli k nam naš g. župnik. Mislili smo, da bomo že pred enim mesecem imeli to elavnost, pa smo jo odložili zaradi narodnega žalovanja. Spored bo naslednji: Zvečer podoknica in razsvetljava s balončki, drugo jutro skupno sv. obhajilo vse fare, ob 10 elavnostni govor magra dr. Debeveca, popoldne poklonitev otrok, petje, govor in igra »Garcia Moreno«. Zaradi žalovanja bo morda nekaj točk spuščenih: podoknica, razsvetljava, pozdravi otrok. To bomo napravili pa pozneje. Povabljeni pa ste, da pri prvi sv. maši prejmete v velikem številu sv. obhajilo in ga darujete za g. župnika, popoldne pa pridete v Dom, kjer ga bomo pozdravili. Naj bo to prirejen praznik vse fare! — Spominimo se našega ljubljene g. župnika vsaj enkrat, ko se za naš žrtvijo in dela 20 let. Pokazimo mu ljubezen in vdano, ki jo imamo do njega. Povejmo mu, da je naš, ves čisto naš in da je Menišija ponosna, ker ima tako dobrega, skrbnega in vnetega dušnega pastirja — duhovnika po arcu Gospodovem.

Vse sorte.

(Sostro.)

Pretekli teden smo pokopali gospo Fajonovo, mučeniško trpečo mamo priljubljenega učitelja g. Fajona, ki je bil pred nekaj tedni prestavljen v Haloze. Velike ljubezni in spoštovanja, ki ga je užival gospod učitelj med nami, je bila deležna tudi njegova mama na zadnji poti. Pokojnica je bila velika častivka sv. Reš. Telesa, ki ga je ob zadnjem času zaradi bolezni v glavi komaj še uživala. — Porok se kar noče biti konca. Spet je bil pred oltarjem član Prosvete in njen dolgoletni podpredsednik g. Jože Keber, Smukov iz Zagradca. Na odru so bile v zadnjih letih vse glavne vloge v njegovih rokah. Igral je svetega župnika in drugega roparja, divjega lovca in odločnega cesarja, razigranega slehernika in pretkanega slikarja — le zakonskega moža še nikoli. No, tega bo sedaj. Hvaležni mu čestitamo k tej mnogodejanski igri, želeč mu, da bi jo z božjo pomočjo srečno izpeljal. — Prihodnja nedeljo, dne 25. nov. bo ob pol 4 v društveni dvorani vzprijori odsek pretresljivo za-

Zgode in nezgode slikarja Verbona

Priredila Lea Fatur

Verban pelje prijatelja v prostorno delavnico, ki je bila skromnemu umetniku obenem spalnica. Verbanov pogled se ustavi na veliki sliki, odkoder so gledale žalostno prijazne modre oči. Mož v visnjavi suknji, s skrbno nasvedranimi in naprašenimi lasmi je bil videti na sliki kakor zlati postenje. Vendar nekaj je kazilo ta izraz: slika je imela v obrazu in držanju pečat omahljivosti, tisti pečat, ki ga imajo navadno nesrečni ljudje, ko zgrubijo v viharju sidro in krnilo. Na desni strani slike je viselo par pištol, na drugi par sabelj, pod sliko je bila miza s čopiči, posodami in risbami.

»Sedite, gospod Rado! povabi Verban prijatelja.

»Sem zopet gospod?« je užaljen Rado. »Seveda, vi ste mojster in Parižan, jaz pa učence in kmet. In še nekaj je. Čas poravnava vse, mrtvih pa ne obudi.«

»Prav zato, ker čutim posebno prijateljstvo do vas,« se otopno nasmeje Verban, »vam naročam, česar ne bi naročil Didjeru. Čas beži. Poslušajte! Ne sodite krivo, kar boste videli ali slišali. Nekaj smo bili premožni. Toda očeta je prevaral prijatelj. Pahnil nas je v bedo. Tudi taka ura pride. Sestra je preskrbljena. Obesena vam priporočam. Pozna vsa skrivališna pariške sodrge. Rekli ste, da hočete iskati morilca »vojega očeta, onega, ki je odvedel vašega brata? Zato vam bo najboljši vodja Obesen.«

Rado povesi oči, rdi in blebi, ko odgovarja: »Res me je pripeljala v Pariz sveta dolžnost do oseb, ki so že mrtve. Vam že povem, zakaj...«

Zamišljeni Verban ne opazi Radove zadrege, ker prihrumi Kata, da pripravi posteljo, se poslovi Verban: »Pazite, da ne naletite pri iskanju na slabo družbo. Ne zapujate nikomur!« Kata pristavi:

»In da vam ne bo pral dež hrta po cele ure.«

»Kaj da sta tako radodarna z nasveti, ko se vidimo vendar jutraj?« se zahvaljuje in čudi Rado.

»Hitro, gospod Verban!« bruhne Kata, ko odide Rado. »Polnoč je, staram se, vi mi pa napravljate delo z obiski. Didje pa Obesen! Naj večerjeta kot drugod.«

»Ti me kregaš, Kata?« objame Verban staro gospodinjco. »In nocoj? Kaj nimaš več rada svojega Verbančka?«

Kata se zavzame. Odkar je Verban zraščel, ni bil nikoli tako ljubezniv z njo. Je bolan? Prime ga za glavo in mu poljubi čelo: »Jaz da bi vas kregala, drago dete moje. Salila sem se. Lahko mi je delo za moje otroke. Ampak bolni ste. Hočete lipov čaj? Spanje je najboljši lek za bolezen in žalost. Zapijem vam pesem, ki sem jo pela ob vaši zibelci.«

»Nisi huda name, Kata?« se predrami Verban. »Pa z Bogom in hvala! Lahko noč, Kata!«

Težko je odšla Kata, skoraj da jo je moral poriniti Verban iz sobe. Stopi v sestrino spalnico in obstoji. Metka sloni na postelji in spi. Ni hotela motiti sladkega sna nedolžnega dekleta, rahlo jo poljubi na čelo in šepče: Spavaj mirno, sestra! V srečo greš, bogata te ti bo dala, česar ti ne more dati ubogi tata.

Verban se vrne v svojo spalnico, napiše pismo, ga naslovi na grofice Furtin, drugo pismo naslovi na svojo sestro. Potem vzame iz miznice sliko mlade deklice. Solza kane na sliko, bridek je vzdih: »Z Bogom, Jadviga!

Pavel grof Furtin prihaja, bodi srečna! Teta mi je vzela tebe in sestro. Za koga naj delam, kaj naj še upam!«

Z naglo kretnjo vzame pištolo s stene, dvigne oči v očetovali sliki: »Z Bogom, svet! Ti, moj ubogi oče, mi ne boš zameril, če ti sledi sin...«

Nameri cev na sence, roka se strese. Pogled mu obvisi na očetovi sliki. Verban pade, orožje mu zleti z rok. Očetova slika, glej! — se giblje, stopa iz okvirja, se bliža... Strah, ki loči živega od mrtvega vrže Verbona na kolena: »Oče, oče moj! kaj hočeš?«

»Ko bi vedeli živi, kar vemo mrtvi,« odgovarja žalostni očetov glas, »ne bi obupavali nikdar. Božja previdnost ne dopušta, da bi jo žalil sin, kakor jo je žalil oče. Nikdar ni trpljenje živčih toliko, da bi ga ne zmogli. Vsem, ki pridejo nepoklicani pred Sodnika, je odmerjena dvojna kazen. Nima miru, blodna senca se mota med ljudmi, dokler ne pride njegov čas. Z molitvami in dobrimi deli bi moral lajšati, Verban, trpljenje svojega očeta. Zivi Verban in upaj: tvoja sreča prihaja. Za kazen pa, ker nisi veroval, te pokliče Bog predse, kadar boš najbolj srečen.«

4.

Ko se je bil poslovil Verban od Didjera in Obesena, sta stala prijatelja nenkrat v temni stranski ulici. Bilo se je zjasnilo in luna bi morala nadomeščati dvanajesto svetilk, ki so razsvetljevale sicer pariške ulice in trge. Poleg teh svetilk so kazale zakasnelim potnikom pot lučice, ki so belele pred kipi svetnikov, in svetilniki. Pa svetniki in svetilniki so se držali bolj glavnih alič in trgov, tudi luna ni pogledala rada v zakotne ulice. Pri polni luni pa sploh ni gorela nobena luč. Če se je v tistih dneh skrla luna, je bil ves Pariz leta 1780 v temi.

leigre »Prababica«. Izredno lepa obleka igravcev in zopet novo opremljeni oder bosta nudila gledalcem svežega užitka; vse bo pa prestrsen mraz do kosti ob prizoru v mrtvašnici pri treh lovskih mrtvih. Škoda bi bilo zamuditi to izredno predstavo še tembolji, ker se igra ne bo več ponavljala. — Za božične praznike bomo pa postregli svojim prijateljem s dramo »Vroštev«.

Zdravstvene in javne zadeve. (Mirna peč.)

Pretekli mesec si je Higijenski zavod v Gor. Globodolu ogledal prostor, kjer bo vaščanom zgradil velik vodnjak, vas proskrbel z zdravno pitno vodo in polagoma odstranil nezdravo stojajočo vodo. Prihodnje leto bodo pričeli. Higijenski zavod se je ob tej priliki zanimal tudi, kako Mirnopčanom preskrbeti zdravih vodnjakov. Treba bi bilo studenec v Biški vasi ograditi, da ne bi Tenenica okuževala dobre studenčnice. Le zavzeti se je treba, da se dovoli primerna podpora. Izrebite priliko, da vsaj nekaj izprosite! — Z veseljem sprejemamo vest, da bodo preložili cesto do železniške postaje in se tako izognili prehudemu klancu pred postajo. Radi javne koristi prosimo, da se zato resno zavzamemo vsi v to poklicani, da se gotovo uresniči ta načrt.

Razstava.

(Ježica pri Ljubljani.)

V nedeljo, 25. t. m. bo na Ježici in sicer v dvorani pri »Florjančku« razstava banovinskega kmetijsko-gospodinskega tečaja. Razstava se odpre jutraj ob 8 in bo ob 4 popoldne slovesno zaključena. Vstop k razstavi je brezplačen. Želeči je, da si ta dan razstavo vsi od bližje ogledate in se prepričate, kolike važnosti so ti tečaji za naša dekleta. Torej pridite, pogledite in sodite!

Iz društva.

(Bohinjska Bistrica.)

Na Martinovo nedeljo popoldne je priredilo prosvetno društvo igro »Poučični otroci«. Igra je verska, posočna in zelo lepa. Od ginjenosti je vse jokalo. Igra nam kaže nazorno, kako zelo obrekovanje škoduje na časti in imetju. Daje nam lep nauk o vzgoji in dejanski ljubezni do bližnjega. Ponovili jo bodo prihodnjo nedeljo, 25. t. m. zvečer ob pol 8. Želeči je, da bi bila dvorana nabito polna. Pričeli smo s prosvetnimi večeri. Preteklo sredo je bilo prvo predavanje za fante in moške. Govorila sta g. Jakob Rozman o menicah in g. Jos. Ambrožič o gospodarskih in socialnih razmerah v rimski državi v času sv. Pavla. Predavanja bodo vsako drugo sredo ob 8 zvečer skozi celo zimsko sezono. Prihodnjič predava dr. Petrič o prvi pomoči v nevarnostih. Vabimo fante in moške, da se teh predavanj udeležujejo redno, v obilnem številu in točno.

Jubilej.

(Kokra.)

V Kokri nimamo kar tako. Le pogledite staro Sp. Celarjevo mater Marijo Zaplotnik, rojeno Poljanar. V sredo 21. novembra je dosegla starost 90 let. Rojena je bila 21. novembra 1844. Na rojstni dan praznuje tudi svoj god. Slavljenka je bila druga žena umrlega Boštjana Zaplotnika. Sedaj gospodarja na Celarjevem njen sin Jakob, ki je bil rojen 1. 1868 in ki ima tudi številno družino. Mati je dočkala že vnuke vnukov, pa kar mladeničko se izgleda. Le par let sem so ji opazala malo noge in tudi nahuha je ovira, da ne more dolji v cerkev. Doma se pa še kar dobro giblje. Saj ne moremo pričakovati, da bi še mogla premagati strmino na Celarjevo. Rada moli, vseh domačih je vesela, ki ji dobro strežejo. Veliko ve povedati iz svojega življenja, pa tudi iz poročil prednikov, kako je bilo življenje včasih, za nas v davnih časih. Želim materi še mnogo let, družini in hiši, ki je naročnica »Domoljuba« in več drugih verskih listov in zvesto drži s cerkvijo, pa izreka mo našo radost. — Dne 11. nov. se je pa naš g. župnik M. Dimaiš srečal z Abrahamom. Vsi pošteni farani smo mu ob tej priliki želeli še obilo srečnih in zdravih let.

Razno.

(Predvor nad Kranjem.)

Velika nadloga in šiba božja nas celo leto obiskuje: nenavadno silno deževje. Lije kakor ob Noetovem času. Z letino nas je Bog skozi malo okno pogledal, davkarja pa skozi veliko. Zaupamo, da Bog drobitelj in lahko isti hranilni blagoslov, kot celemu blebu. — »Oklicev« smo imeli to jesen kot še nikoli, kar župnija obstoja. Izvršil jih je kar občinski sluga Florjan na »šastruc« pred cerkvijo. Za adventno nedeljo pravijo, da bo še več takih kandidatov, ki so kljub dežju suhi. — O Vseh svetih smo z veliko gorečnostjo posvetili obo dneva našim dragim onkraj tihega groba.

Smrtna kosa

(Loka pri 8t. Jerneju)

Dne 14. novembra je na Loki umrl v starosti 75 let Martin Turk. Ena leto je trpel strašne bolečine, ki pa jih je prenašal s Jobovo potrpežljivostjo. Pokopnik je bil moč poštenjak in vzoren gospodar. Neprotrgoma 30 let je bil občinski odbornik in svetovalec. »Domoljub« in Mohorjeve knjige so prihajale v njegovo hišo, odkar je bil on gospodar. Naj počiva v miru!

Sam tak, ki je dobro poznal pot, si ni polomil nog po hrupavih kamnih, pa tudi tak je postal lahko žrtve razbojnikov, ki so prežali za vsakim vogalom. In to kljub nočni vojaški straži, ki je postavila vlada, in kljub številnim redarjem gospoda Sartimeša, predsednika policije.

Možje si pomagata Didje in Obešen po tesni ulici. Kar se ustavi Obešen in se prikloni Didjeru.

»Kaj te še tu doma?« se začudi Didje. »Pa bi vendar spremili človeka, ki mora prekolovratiti skoraj ves Pariz, da pride v Zeleno ulico.«

»Vaša pot je res dolga in nevarna, kima Obešen, »pa vas, žal, ne morem spremiti; moram skozi botiko, ki je po polnoči zaprta. Gospodična Zalka, ki mi oddaja sobo, hodi zgodaj spat. Je perica.«

»Perica Zalka? Kdo je govoril danes o nji? Ah — oni smešni pisar. Čujete, Obešen! Pa Obešen je že zginit in Didje se tolaži: »Pa drugič. Bom že prišel na to, odkod jemlje ubogi pisarček darila za svoje dekle.«

Didje se mota iz ulice v ulico, posluša v temne kote, drži roko na ročaju sablje, premišljuje: »Lepa je Metka. Ali neumno je, da hodim tako daleč radi te ošabnice. Odkar je ta burgundski kmet pri Verbanu... fant ima posestvo... Ko bi bil jaz bogat... Ko bi imel palačo, sluge, kočijo, bi imel zveze in na kupa holnikov. Gorje človeku, ki bi rad užival življenje, pa je priklenjen na revščino! Kaj mi pomaga, da so moji starši pošteni? Samo pridige slišim od njih, za vsakim mojim korakom stikajo. Kakor hitro morem, se ločim od njih. Metka je angelj, ki bi me varoval propasti, pa Metka gleda za bogatim kmetom. Kaj mi pomaga poštenost? Da dohim Metko, bi zapisal dušo vraga.«

Iz teh misli ga predrami kričanje: »Čakaj, lopov! Naučim te, jemati uro!«

Drugi glas je prekrilal prvega: »Pustite me, gospod! Pustite, revež!«

Oho! Kaj ni to glas popoldanskega znanca? Didje teče proti temnemu kotu Grajske ulice.

»Pozor, gospod Mališ!« kriči. »Pomoč prihaja!«

Udarci in vpitje prenehajo na mah. Nekdo se zaleti iz teme Didjeru pod noge in zgine. Didje pa butne v zid in pade skoraj preko človeka, ki stoče: »Mrtev sem, dobri moj gospod, mrtev!«

Glas zamre. Zarek lune se prikrade v kot in pokaže Didjeru napol mrtvega znanca, ki ga je bil pustil v globokem spanju na postelji v gostilni pri sv. Mavru. Didje namoči robec v umazano vodo, ki se zbira na ulici, in drži Mališu robec na čelu, stekleničico pod nos.

Mališ odpre oči. »Mrtev sem, Zalka, vzdihne.

»Dokler imate toliko sapa, gospod Mališ... Pa kako pridete sem? Vas je napadel oni lopov!«

»Eden?« se oživilja Mališ, »bilo jih je sedem. Kar brenči mi po glavi. Preveč sem pil. Pa pridem do sem in vprašam gospoda, koliko je ura.«

»Pa vas je za to nažgal z roparjem?« se smeje Didje.

»Seveda. Veste, bil je pijan. Ampak glava, glava! Vrti se mi... ne pridem domov.«

»Sprejem vas na dom,« se ponudi Didje. »Ne, ne! Ze gre,« se sili Mališ in omahne ob zid.

Didje mu prigovarja, da ima rano, ki je nevarna. Zdravnik sem.

Naslonjen na zid posluša Mališ in premišljuje: »Prosim vas!« se oprime zdravni-

kove roke. »Mogoče se uporabite tudi vi. Bogato vam povrnem vaš trud.«

Didje vleče Mališa, ne iz ljubezni, ampak v slutnji, da se mu preokrene življenje, da zve, kako se dobiva zastoj denar.

Pa Mališ se ustavlja, posluša, vzdihuje: »Ne gre! Še vam ne zdi, da ropoče kočija?«

In res prihaja od trga Greve repot koles. Mališ dene dva prta v usta. Od trza odgovori žvižg, ropot koles se približuje.

»Imate prijatelje med kočijaži, gospod Mališ?« se čudi Didje.

»Zakaj ne? Ne gledam na obleko in stan. To je gotovo Krikon; je navadno pozen.«

Kočija priropeče. Je najgrši koč, ki se je kdaj bahal s imenom kočija. Streha polomljena, okna zabita z deskami, konji — lakotna kazen.

»Si ti, Krikon?« zakliče Mališ.

»Sem,« odgovori aurov glas. »Kdo je tam?«

»Mališ. Ranjen sem.«

Kočija pride tik do zida, kočijaž skoči s kozla, se zasmee: »Že zopet! Pa kdo je s teboj?«

»Z menoj je zdravnik, ki mi hoče obvezati glavo,« poudarja Mališ.

»Zdravnik?« zategne izvošček in pogleda prodimo Didjerja. Didjeru je neprijetno.

»Da, zdravnik,« se premaga. »In sem vam v pomoč, če je treba.«

»Že več let me muči...« se popraska izvošček po glavi in pokaže na koleno.

»Surovinale ga ustavi Mališ. »Gospod ne ordinira ponoči in na ulici.«

»Si pomislil, da je nocoj zbiralščef?« se obotavlja Krikon.

»Pomaga nam v šklebedro, drugo je moja skrb,« ga zavrne Mališ.

Voz se ustavi na kraju Poletja, pred mestom Naše Gospe. Most je bil zgrajen leta

Jubilaj našega gospoda (Ambrus)

Lepo slovesnost smo imeli 28. oktobra. Pravočasno smo 25 letnico, odkar se pri nas gospod lupnik Ivan Zavbi. Dekleta so v ta namen vse cerkve lepo okrasile v venci, lantje so postavili rjavoloke. Pri šesti sv. maši je bila, z malo izjemo, vsa župnija pri obhajilu, ki smo ga darovali za g. župnika, in pa za dober uspeh ovrhrističnega kongresa, ki bo drugo leto v Ljubljani. Pred desetletno av. mašo se je pa zbrala vsa župnija pri cerkvi in šla v spovedu pred župnišče. Tam so pozdravili in se zahvalili za 25 letno delo g. jubilarja zastopniki organizacij. V imenu vse župnije so mu izročili lepo podobo Jezusa, dobrega pastirja. Nato je šel spoved v cerkev, kjer je bila slovesna sveta maša. Cerkovni govor so imeli vrh. g. Karol Gnidovec, dekan v Žužemberku. Omenjali so duhovniškovo delo in vezi, ki vežejo duhovnika z ljudstvom. Prečitali so tudi dekret prevz. g. knezoškofa, s katerim so imenovani naš gospod škofjskim duhovnim svetnikom. Po sv. maši smo zapeli res iz srca: »Tebe, Boga hvalimo!« Dasi ni bilo ničesar organiziranega, se je kakor na povelje zbrala vsa župnija in spremlila jubilarja nazaj v župnišče. Tam se je g. jubilarj zahvalil za izkazano hvalečnost in ljubezen, ki ne velja samo njemu, ampak vsemu duhovniškemu stanu. Vsi smo se vrtni veselili in zadovoljni na svoje domove z željo, da bi nam sedanjí dobri, skrbni gospod še dolgo pastirovali v župniji.

Igra

(Sv. Gregor)

Mnogi izmed čitateljev »Domoljube« se še gotovo spominjajo povesti »V Goliških plazovih«, katero smo vsi z velikim zanimanjem brali in z veliko pozornostjo zasledovali napete borbe s tihočapci. Imenovana povest je sedaj dramatisirana in v nedeljo, dne 25. novembra je dana vsakomur prilika, da si jo ogleda na gregorjskem odru. Predstava je v 7 slikah. Začetek točno ob pol treh. Prijatelji poštna zabave vljudno vabljene v najobilnejšem številu.

Is zagrebške torbe (Zagreb)

Zadnja nedelja, 18. novembra, je bila zopet eden lepših in veselih dni za zagrebške Slovence. Po štirih mesecih se nam je odprla popolnoma prenovljena in predelana cerkva sv. Roka, ki se je kar smejala v jesenskem soncu. Ze dolgo pred desetletno uro, ko je bil naspovalan začetek službe božje,

se je zbrala velika množica Slovencev, ki so rado vedno pričakovali svojega novega duhovnika g. Jožeta. In ko je malo pred 10 prišel, ga je pozdravil v lepem govoru g. Težak M., ki mu je izrekel dobrodošlico in se tudi zahvalil nadstojstvu župnije svetega Blaža ter zagrebškemu nadškofu in ljubljanskemu škofu, ki so omogočili, da bodo zagrebški Slovenci lahko poslušali božjo besedo v svojem jeziku in v istem jeziku tudi hvalili svojega Boga. Mlada Strukljeva M. je sprejela g. Jožeta z lepo deklaracijo in mu podala šopek nageljnov, enako zastopnica Marijine družbe, ki je prinesla šopek belih belih krizantem. Po tem lepem sprejemu so ljudje do zadnjega kotlička napolnili Rokovo cerkvi; nehaletri niti notri niso mogli. Enako polna je bila cerkva tudi popoldne pri krščanskem nauku in pri litanijah. Iz tolikih udeležbe se je jasno videlo, kako so se ljudje že privadili na sv. Roka, da brez njega ne morejo živeti. Upamo, da bo cerkva sv. Roka, ki je sedaj res okusno popravljena in razsvetljena z elektriko, privabila vedno več vernikov in da bo vsako nedeljo polna. Druhi posebnih novic bi za sedaj ne bilo. Morda bo to koga zanimalo, če povemo, da je število rojstev v Zagrebu vsako leto manjšo! Doim se je l. 1928, rodilo 3528 Zagrebčanov ali okoli 278 vsak mesec, se jih je letos do 1. novembra komaj 2500 ali okoli 250 na mesec! Torej vsak mesec okoli 28 do 30 manj; poleg tega jih pa še od onih 250, ki se rodijo, že prvi mesec okoli 38 umre! To so hude številke, ki marsikaj povedo! Zdravniki in drugi premišlujejo, kdo je temu kriv. Pravijo, da stiska in pomanjkanje! Mi pa vemo, da imajo ravno taki najmanj otrok, ki bi jih mogli največ rediti! Pa zdaj sami preudarite, kje je krivda?

MED BRATI

Iz zveze jugosl. kat. društev.

(Moers-Meerbeck.)

Wehofen: 5. oktobra se je smrtno ponesrečil v rudniku »Deutscher Kaiser« v Wehofenu Franc Koštomaj, doma od Sv. Jurja ob Juž. žel. Ponesrečenec je dobil strašne poškodbe. Živel je še šest ur. Previden s sv. zakramenti je v Gospodu zaspal! Bil je vzoren krščanski mož, zaveden Slovenec, član odbora Zveze Jugoslov. kat. društev ter župnik sv. pogrbenne blagajne. V času tukajšnjih borb je stal vedno kot dober jugoslovčan v prvih vrstah. Pogreba se je udeležilo 6 naših slovenskih zastav in 6 nem-

ških. Na grobu se je poslovil od njega obratovodja ter omenil, da je bil rajni prva žrtev tega rudnika, ki obratuje komaj par let. G. Franjo Velbič se je v imenu zveze pri odprtem grobu od njega poslovil. Prestal si naš sotrpin nuke. Tvoja pota so končana med nami. Naj ti bo tuja zemlja lahka. A Tvoj duh naj živi med nami!

Hochheide. 14. oktobra smo imeli žalno sejo za pokojnim našim kraljem Aleksandrom, katere se je udeležil tudi g. izseljeniški komisar. Seje so se udeležili tudi društva iz Meerbecka. Globoki in srce segajoči govori g. Vabiča, g. Ladiča in g. komisarja o tragični smrti tako priljubljenega kralja so tako vplivali, da ni bilo enega očesa suhega. Njegovo podobo smo okinčali s cveticami in črni pajčolanom ter z rudarskimi svetilkami. Zatonilo nam je solnce, brklike so nastale ure preizkušnje. Ni te več, ki smo ti objubili zvestobo do konca. A vendar si nam zapustil mladega potomca in svojo oporo. Tebi, draga domovina, hočemo biti zvesti sinovi in hčere, pa tudi dinastiji. Razšli smo se globoko ginjeni.

Smrt v tujini

(Lens.)

Na Vernih duš dan smo pokopali tu staro Perkotovo mamo, roj. Lucijo Mrvo iz Čemšenika. Dočkala je lepo starost 76 let. Lepo preskrbljena za večnost je zatisnila svoje oči. Pogrebne obrede z lepim govorom v cerkvi je opravil g. megr. Val. Zapancič. Pogreba so se udeležili tudi naša društva z zastavami: Žensko društvo živega rožnega venca, društvo sv. Barbare iz Lievina, Pevski odsek društva sv. Barbare je zapel žalostinke v cerkvi in na pokopališču. Željujoči ostali so vsem, ki so rajno v tako obilnem številu spremili na zadnji poti, zlasti društvenikom in darovalcem vencev, najiskreneje zahvaljuje.

u Prostov, gasilska Zeta Godešič vprizori v društvenem domu v Retečah pri Škofji Loki v nedeljo, 25. novembra ob 3 pop. zgodovinsko igro: »Izdajavec« v sedmih slikah. Prodajaja vstopnic od 9 do 11 in od 13 dalje v domu. K izredno lepi zgodovinski igri vljudno vabi odbor.

Pri zdravniku. »200 Din za en pogovor, to je malo predrago, gospod doktor.« — »Predrago? Menda ste pozabili, da imate šest bolezní, od teh dve smrtni.«

1512. Na obeh straneh so stale hiše, ki so se še povešale in pokale. Bilo jih je trideset, ena grša od druge. Ves Pariz se je sražal nad temi hišami, a mestni svet se ni mogel odločiti, da bi jih podrli, najsi so govorili, da izgine v njih mnoge osebe. Hiše so stale tako ob vodi, da si lahko ribaril s okna, rib pa je bilo pod njimi, ker so metali iz hiš odpadke v vodo.

Mališ je stanoval v hiši, ki je imela več stolpčev in prizidkov. Mališ je odlovil kobiljaza in prijel Didjera za roko.

»Kakaj, da stannjete v taki podrtiji?« je spreltela Didjera kurja polt.

»Stanovanja so zastojni, se poreži Mališ, in tolste ribe so tudi zastojni.«

Mališev smeh ni ugajal Didjeru. Pa že je prijel leta za trkač na glavnih vratih in udaril petkrat. Pralce v vratih se odpre: »Dobra kupčija!« šepče v odprtino Mališ.

Vrata se odpro, temna in strašna zazija veža. Kaj ne stoji tam Didjerova mati in mu brani naprejš? Didje se trga Mališu iz rok, a Mališ šepče: »Gospod! Čaka vas kraljevska razvada.«

Didje prestopi prag. Vrata se zapro za njim. Debela vrh ob stopnicah je tako visoko napeljana, da jo komaj doseže, stopnice so tako strme, da je pravi čudež, če pride zdrav na vrh.

»Zakaj ne razsvetlite teh vrazjih lukenj?« nakolne Didje.

»Tiho!« svari Mališ. »Pravila! Če pride sam, mi posvetijo. Sino že tuk!«

Vrata se odpro, Mališ zveleče Didjera preko praga. Svetilka na štiri plamene razsvetljuje veliko sobo in zlato se zasveti z ure na kaminu, s svečnikov, okvirov, orožja. »Tako bogastvo!« ostrma Didje. Se po kraljevih dvoranaah ga ni nabranega toliko.

Didje pogleduje omare, natrpane z zlatino in umetninami, in pretehtuje z lakomnim pogledom. Mališ mu sledi z lističnim pogledom. »Recite, gospod!« se oglasi prijazno, »kaj vam je všeč? Vaše jelo!«

Didje stopi burno k njemu in vihti sabljo, ki ima zlat ročaj: »Je to vaše? Je to pošteno?«

»Pošteno delo, vam pravim. Pristno zlato. Izvolite samo,« se reži lističji Mališ.

Didje odloži sabljo in preudarja: Kako pride Mališ do takega bogastva? Tudi če krade, ne more nakrasti sam toliko tega. Mališ pa že ve, da mu je zapadel Didje. Udari z noge ob tla. Steklana vrata v dnu sobe se odpro in kavalirsko oblečen človek, star kakih 50 let, krepak in vitek, vstopi. Kakor kak učitelj sabljanja. Iz oči mu sije nekaj krutega, krvičljivega in smeh okoli zabuhlih ust je zopern. Leva roka mu visi mrtva ob boku. Neznavec se ustavi pred Didjerom in ga prodira z zlobojnimi očmi.

»Tebe boli roka, Robert?« se oglasi Mališ.

»Kaj bi dal, ko bi ti ozdravil roko?«

»Karkoli bi zahteval zdravnik.«

»Torej, poudari Mališ, »Robertu boli roka, mene pa glava. Kar začnite z zdravljenjem, gospod — in to za začetek...«

Odpre predal v omari in izroči Didjeru zvitek. 50 zlatov.

»So pristni?« — »Ne bojte se! Mi plačujemo točno.«

»Točno in hitro!« pristavi Robert.

Didje strmi... Nikdar mu ni dal še kak bolnik zlatnika. Pa denar je denar; ne pozna se mu, kdo ti ga je dal. Z vajeno roko spravi zvitek v žep in se pokloni Robertu in mu namigne naj sede k mizi.

»Vode! Platna!« ukazuje strokovnjak.

»Imamo vsega,« se pohvali Mališ, tudi zdravila. Ne obiskujemo radi lekarn, in

postavi na mizo srebrno skledo, zavojček tenkega platna, cufanje in steklenico balzama: »srčna moč,« ki pozdravi vse rane in bolezni. Robertova rana je bila vnetja in vroča.

»Zakaj ste odlašali toliko časa?« vpraša Didje.

»Nisem odlašal,« se zareži Robert, »vrnil sem hitro in krepko. Ta ne bo suval več.« Didjera spreleti. Dregne rano pa ustavi ga Robertov krčeviti smeh.

»Robert se krohoče, če ga boli in če vidi kri,« se smeje tudi Mališ. »Tako je. Če ališite kdaj ponoči Robertov smeh.«

Didjer se strese roka.

»Mališ!« se zadere Robert.

Didje obvezuje rano, ves se trese in drhti. Popolnoma mu je jasno — začel je med roparje in tolovaje. Mož, ki ga je imel za učitelja sabljanja, je iz tiste družbe, ki napada in ropo ponoči. Glas, ki gre o teh hišah ob mostu, je resnica. Zdaj gre za življenje — mlad je — užival bi rad bogastvo. In kaj zahtevajo od njega? Da zdravi. To je vendar njegov poklic. Človek, ki je ranjen, bolnik potrebuje zdravnika. Tudi v ječi zdravijo zločince...

Morda ne veš,

da je sedaj zaposlenih na Angleškem 10 milijonov 140.000 ljudi. To je najvišja številka od leta 1929;

da je neki Anglež, ki je bil 49 let natakhar v nekem obmorskem hotelu, zapustil svojem okoli 5 milijonov dinarjev;

da je povprečna življenjska doba človeka višja, kot pa pred pol stoletjem. Danes živi maški 56 let, ženska 60, pred 50 leti pa maški 42 in ženska 45 let;

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

Notranjo vsebino tej na zunaj precej zapleteni državni stavbi daje ustava. Prvo ustavo, kakor smo že povedali, so izdali boljševiki že poleti l. 1918 zgolj za RSFSR, ki so jo tedaj obvladovali. Ta ustava, ki je uvedla izrazito razredno državo, v kateri vlada izključno le proletarijat, je obsegala šest delov in sicer:

I. »Deklaracijo pravic delavnega in izkoriščanega ljudstva«, sprejeto na III. vseruskem sovjetskem kongresu meseca januarja l. 1918.

II. Splošne ustavne določbe RSFSR.

III. Določbe o sestavi sovjetskih oblasti.

IV. Določbe o aktivni in pasivni volilni pravici.

V. Določbe o proračunskem pravu.

VI. Določbe o zastavi in grbu RSFSR.

Že v tej ustavi je določeno, da »gre vsa oblast delavskim, vojaškim in kmetijskim sovjetskim« (§ 1) in da temelji RSFSR »na načelih svobodne zveze svobodnih narodov kot federacije sovjetskih narodnih republik« (§ 2). Odpravlja se vsaka zasebna lastnina brez vse odškodnine, razveljavljajo vsa dotedanja državna posojila, socializirajo vse banke, uvaja splošna delavna dolžnost v svrhu uničenja parasitskih slojev človeške družbe ter »zaukazuje oborožitve delovnega ljudstva« (ustanovitve rdeče armade delavcev in kmetov) in »popolna razorožitev posedujočih slojev« (§ 3). Proglasa »pobratimstvo med delavci in kmeti dolejš medsebojno se vojskujočih armad« in zahteva mir brez aneksij in odškodnine na podlagi samoodločbe narodov (§ 4), odvzema meščanstvu vso besedo v kakršnekoli oblastnem organu (§ 7) in priznava pravico popolne samoodločbe tudi vsem narodom dotedanje Rusije (§ 8 in 9). Izjavlja, da je »osnovna naloga ustave ... ustanovitev diktature mestnega in kmetijskega proletarijata... katere končna svrha je, da popolnoma zatire buržoazijo..., uniči izkoriščanje človeka po človeku in da zavladajo socializem...« (§ 9), zato pripada vsa oblast delovnemu ljudstvu, združenemu v sovjetih (§ 10). Sovjeti posameznih pokrajin se lahko združijo v avtonomne pokrajinske zveze, ki tvorijo po načelih federacije sestavni del RSFSR (§ 11). Vrhovna oblast v RSFSR pripada vseruskemu zboru sovjetov, v dobi, ko ta ne zbora, pa njegovemu centralnemu izvršilnemu odboru (§ 12). Proglasa se ločitev cerkve od države in šole ter pravica do verske in protiverske propagande (§ 13), vsa sredstva za tisk se izročajo proletarijatu (§ 14) in njemu se izročajo na razpolago vsi prostori z vsem inventarjem za prirejanje zborovanj (§ 15). Razveljavlja se vsa gospodarska in politična oblast posedujočih slojev (§ 16), uvaja brezplačni pouk (§ 17), delavno dolžnost (§ 18) in splošno vojaško dolžnost, a služba z orožjem je častna pravica le proletarijata, dočim »se nalaga vsem drugim nedelavnim elementom samo izvrševanje ostalih vojaških dolžnosti« (§ 19). Končno priznava ustava popolno narodno enakopravnost (§ 22).

To so neke splošne ustavne določbe, katerim sledi potem določbe o organizaciji oblasti. Ta je zgrajena na sistem sovjetov (svetov). Najvišja oblast RSFSR je vseruski zbor sovjetov (§ 24), ki sestoji iz zastopnikov krajevnih sovjetov tako, da voli 25.000 mestnih volivcev po 1 odposlanca in 125.000 kmetijskih tudi po 1 (§ 25). Vseruski kongres sovjetov se sklicuje po dvakrat na leto (§ 26) in ta voli svoj »Centralni izvršilni odbor« (»Centralni izvršilni odbor« = CIK), sestojajoč iz največ 200 članov (§ 28), ki predstavlja v dobi med dvema kongresoma najvišjo oblast republike (§ 30). CIK je najvišji zakonodajni, upravni in nadzorovalni organ RSFSR (§ 31), ki določa »vseobčo smer...

vlade in vseh organov sovjetske oblasti...« (§ 32), pretesa in potrjuje načrte vseh dekretov (postav) ljudskih komisarijev (§ 35), sklicuje kongres sovjetov in mu poroča (§ 34) ter imenuje sovjet ljudskih komisarijev (§ 35). Vse upravo vodi »Sovjet ljudskih komisarijev« (§ 37), ki predstavlja isko kot v drugih državah ministrski svet ali vlada. Sovjet ljudskih komisarijev izdaja dekrete, navedbe ter navodila (§ 38) in poroča sproti CIK-u (§ 39), ki ima pravico razveljavljati njegove ukrepe (§ 40). Sovjet ljudskih komisarijev sestoji iz 17 komisarijev (§ 43), ki načeljujejo posameznim komisarijatom (§ 42). Ta so za zunanje zadeve, za vojsko, za pomorstvo, za notranje zadeve, za pravosodstvo, za delo, za socialno skrb, za prosveto, za pošto, za narodnostne zadeve, za finance, za promet, za poljedelstvo, za trgovino in obrt, za prehrano, za drž. nadzorstvo, za narodno gospodarstvo in končno za zdravstvo. Komisariji so le predsedniki kolegiijev (zborov), ki dejansko vodijo vsak komisarijat (§ 44). Sovjet ljudskih komisarijev je odgovoren CIK-u (§ 46).

Sovjetski kongres in CIK izpreminjata ustavo, dajeta smernice vsej notranji in zunanji politiki, izpreminjata državne meje in meje zveznih republik, napovedujeta vojno in sklepata mir, sklepata mednarodne pogodbe in najemata posojila, določata smer vse gospodarske politike, potrjujejo državni proračun, vodita vso sodno, upravno ter drugo zakonodajo itd. (§ 49).

Sovjetov razločuje ustava (§ 53) več vrst, in sicer: pokrajinske (t. s. sovjeti za vsako posamezno republiko), gubernijske, okrožne, okrajne in krajevne (občinske). Po en odposlanec se voli:

a) v pokrajinski sovjet na 25.000 kmetijskih in 5000 mestnih volivcev;

b) v gubernijski sovjet na 10.000 kmetijskih in 2000 mestnih volivcev;

c) v okrajni sovjet na 1000 prebivalcev;

č) v krajevni sovjet na 10 članov vaških sovjetov.

Volitve v višje sovjele niso direktne, temveč volijo krajevni sovjeti svoje zastopnike v okrajne, ti v gubernijske, gubernijski v pokrajinske in ti končno v najvišji sovjetski kongres za vso zvezno republiko. Vsak sovjet mora zborovati vsaj dvakrat na leto (§ 54), v vmesni dobi pa vodijo njih posle izvrševalni odbori posameznih sovjetov (§ 55 in 56). Nadaljnji členi (57—60) določajo notranji ustroj posameznih sovjetov. V njih pristojnost spada »izvrševanje vseh naredb« višjih sovjetskih oblasti, skrb za kulturno in gospodarsko povzdigo svojega ozemlja in reševanje izrečno krajevnih zadev (§ 61). Višji sovjeti nadzirajo nižje in pokrajinski ter gubernijski lahko tudi izpreminjajo sklepe nižjih (§ 62). Sklepe sovjetov izvršujejo njih uradi (§ 63). Aktivno in pasivno volilno pravico imajo vsi nad 18 let stari moški in ženske, ki se pečajo s proizvodnim in občekoristnim delom ali so pa izgubili delazmožnost ter vojaki (§ 64). Izrečno je pa odvzeta volilna pravica vsem, ki se poslužujejo najetega dela, ki žive od dohodkov svojega imetja, trgovcem, duhovnikom, uslužbencem nekdanje policije in orožništva, umobolnim in takim, ki so bili kaznovani zaradi dobičkarstva ali nenravnih prestopkov (§ 65). Nadaljnji §§ (66—70) na splošno določajo volilni postopek in govore o odobritvi in razveljavljanju volitev (§§ 71—77). Sovjeti lahko odklonijo potrditev posameznih izvoljenih kandidatov (§ 75), a volilci imajo pravico svojega poslanca vsak čas odpoklicati (§ 78). Členi 79—88 govore jako na splošno o proračunih posameznih sovjetov in o kritju njih stroškov z davki. Izrečno pravi § 79, da stremi finančna politika RSFSR za razlastitvijo meščanstva. Grb RSFSR sta na rdečem polju v solčnih žarkih križema položena srp in kladivo, obdana z zlatim vencem žitnih klasov in z napisom RSFSR ter »Proletarci vseh dežel, združite se!« (§ 89), državna zastava je rdeča z zlatim napisom RSFSR v zgornjem levem kotu (§ 90).

RAZNO

Socialistična visoka šola v Pragi deluje že od leta 1926. Dokončalo je na tej šoli učenje že več sto delavskih dijakov. Dne 15. oktobra se je začelo novo šolsko leto. Predavanja, ki imajo namen vzgojiti dobre socialistične agitatorje in voditelje, se vrše trikrat na teden po dve uri v učilnici Strok doma.

O'bra 1984 je minulo deset let, odkar so dobili češkoslovaški delavci svoje zavarovanje tudi za slučaj invalidnosti in starosti.

Minimalne mezde nameravajo uvesti v češkoslovaški tekstilni industriji.

Delodajalci so dolžni plačati mezdo v smislu obrtnega zakona za vse one delovne dneve, kadar je delavstvo radi višje sile primorano počivati, torej tudi za četrtrek, dne 18. oktobra.

Na 1000 rudarjev v madjarskem premovalniku v Pečuju je nad 4 dni stavkalo v rovin in ni pustilo niti, da delajo socialke. Voda je zato v rudniku stalno naraščala in je začela že ogroziti življenje rudarjev. Vse te dni so rudarji gladovali, da so bili že čisto izsrpani. Končno je vendarle vlada posredovala v korist rudarjev in je podjetje njih glavne zahteve sprejelo. Iz rudnika so prišli nekateri rudarji čisto izsrpani.

Vedno nove podrobnosti o grozovitostih, ki jih uganjajo komunistični in socialistični uporniki v Asturiji, prihajajo na dan. Ko so videli, da je njihov poraz neizogiben, so začeli po vrsti razstreljevati vsa javna poslopja, brez ozira, če so bili v njih ljudje ali ne. Nad 70 javnih poslopij so tako uničili. Na tisoče ljudi je bilo ubitih za časa nemirov. Samo v Oviedu so našli pod razvalinami 500 trupel upornikov. V boju pa je padlo tudi 400 policistov in vojakov.

Tudi boljševiški uradniki kradejo. Državno sodišče je v Smolensku obdolilo na smrt 6 uradnikov, 45 pa na ječo od enega leta do 6 let, ker so zadnjega pol leta pokradli več kot 10.000 kg žita iz državnih skladišč. Kdor se Boga ne boji, krade, če ima le priliko za to.

Stotisoč žensk odpuščenih iz služb. Iz raznih trgovskih in državnih podjetij v Nemčiji je bilo zadnje čase vrženih na cesto 100.000 žensk. To so storili zato, da bi se nemška mati vrnila v družino in k gospodinjstvu. Na njihovo mesto so prišli moški.

Svetilni plin, ki ni nevaren za zdravje in ni strupen, so iznašli na Holandskem.

B—ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

11.

Do Novo-Nikolajevska.

Med takimi in enakimi pogovori je čas kaj hitro bežal. Za malo postajo Razjez je došla vožnja Čeljabinsk. Takratna orenburška pokrajina, ki je sedaj del samostojnega uralskega ozemlja — republike brez besede seveda — je bila tedaj pet okrajev, s petimi suzejdnimi (okrajnimi) mesti, med katerimi Čeljabinsk ni bil najmanjši. Na tej postaji sem tistega dne prvič v življenju videl nemške vojaške ujetnike. Silno so bili samozavestni in nas Avstrijce so od strani gledali, kot manjvredno »soldaško roboc«. V jezikovnem pogledu pa so bili nemški ujetniki v Rusiji dolgo dobo veliki reveži, ker niso razumeli — kakor Italijani — razen svojega, nobenega drugega jezika. V Čeljabinsku smo obedovali, vendar nismo bili to pot z rusko »koščico« prav nič zadovoljni in vsi smo rekli, da bi mnogo rajše dobili 25 kopejk, kot »mežuzok«, ki je bila čisto gotovo že enkrat v skledi. Ta dan sem pisal g. svetniku Antonu Čadežu, in ga prosil za denarno podporo, ki sem jo pozneje v Bijuksu hvaležno tudi prejel.

V Čeljabinsku je ura odbila štiri. Otroci so se vsuli iz šole. Tam mimo se je vozil v koleslju ruski pravoslavni duhovnik s svojo soprogo in tremi otroci. Mi Slovenci poročenih duhovnikov nismo vajeni, in iz višjih in zelo tehničnih razlogov tudi ne želimo duhovniških družin, zato je omenjeno prvo srečanje vsaj nam napraviло kaj čuden utis. — Mnogi ujetniki so v tem kraju žehtali in se tudi brli. Jaz sem sklenil, da bom pustil v Rusiji kocijne pri miru, svoje namreč. Brada naj se svobodno razvija in po mili volji, da bom tako bolj podoben ruskomu človeku.

Okrog 5 popoldne smo bili zopet na kolo-dvoru. Ko sem že vstopil v vagon, mi je ruski dijak-realec napisal-rusko malo in veliko abecedo, s katero sem si poslej izpopolnjeval znanje ruskega jezika. Prva »Moja čitanka« pa so bili telegrami z bojišča, ki so jih prodajali po kopejki raznašaleci časopisja na vseh večjih kolo-dvorih. Vojaška poročila sem kaj hitro čital in tudi razumel. Ruska pisava in govorica pa sta bili, — ne vedno po naši krivdi — še daleč od nas. Kako veliko vazelovansko nalogo bi izvršil carski režim, če bi bil otvoril za vse ujetnike obvezno učenje ruskega jezika v posebnih tečajih. Ruščina bi tako rekoč čez noč postala tudi za bodočnost običajni jezik za vse Slo-vane. Za take velike načrte takratni odločujoči krogi žal niso imeli nobenega smisla, saj se niso brigali niti za izobrazbo svojih kmetov in delavcev.

Cez deset minut smo na postaji Cerelevo. V bližini se razprostira vas z manjšim in večjim jezerom, na desno gozd. Čez nekaj minut se tri jezera. Sledi postaja Černavskaja, kjer mi povedo, da je večje jezero, ki leži blizu tega kraja, slano. Ko smo prevozili noč, smo se dne 20. septembra 1914 ustavili na postaji Zeranaka. Gozdnat svet. Velika njiva lepe, a komaj 50 cm visoke pšenice.

Postaja Kurgan. Poslednje večje mesto evropske Rusije, ki sega v bivši orenburški guberniji upravno daleč na vzhod preko srednje-ga in južnega Urala. Obed v mestni vojašnici v Kurganu je bil boljši, kot oni v Čeljabinsku, ker je bilo več mesa in kruha! V Kurgan smo dospeli ob 9 zjutraj in odšli od tu ob 1 popoldne. Nedaleč od imenovanega mesta zopet precejšnje jezero. Pri postaji velike ledenice. Kilo-meter od mesta smo vozili preko reke Tobol. Sledile so postaje: Kamčeka, Kravcevo, Ban-sare, Konovalovo. Povsod ena in ista slika: nepregledne, deloma močvirnate planjave, velika žitna in ovrsena polja, inlini na veter, jezero za jezerom, ogromne črede goveje živine in borne koče. Naj še omenim, da je bil ta dan najtop-lejši, kar sem jih doslej preživel v ruskem ujetništvu.

Dne 21. septembra 1914 smo bili že ob 4 zjutraj v Petropavlovsku, kjer so nam dali — nov dokaz že omenjenega upravnega nereda — to pot ob 6 že ob 5 zjutraj. Nato pa nas takoj odpravili dalje. Zapuščali smo postaje: To-

kuš, Virajevo in Eteramjeest. Na tej postaji, ki sem jo najbrže napuščeno napisal, sem videl 15 razbitih vagonov. Vzrok železniške nesreče je bil baje vol, ki je padel pod lokomotivo. Naj verjame, kdor hoče.

Iz osebnega vlaka, ki je ravnokar privozil na postajo, sdežujec med naše ujetnike zopet srebrni denar po 10, 15 in 20 kopejk. Do Omska je še okrog 120 vrst, mi je povedal železničar. Postaja Sitkul: Zastave vise. Mnogo ljudstva z vozovi. Sejm in seveda tudi »ringelspile«.

Ob 9 zvečer smo se pripeljali v glavno si-birsko mesto Omsk, ki leži ob znameniti sibir-ski reki Irtiš. Nismo dolgo čakali in vlak je odžvižgal dalje v smeri proti Novo-Nikolajev-sku. Lahko noč!

Dne 22. septembra 1914 zjutraj najprej za-gledam postajo Kormelov, nato sem videl ko-ledvor v Kolomi, potem Tatarskaja, Kožuk, Te-beško in Kurzenec.

Ustavili smo se na postaji Kajnsk, ki bom imel z njim pozneje enkrat še precej, ne pre-več veselega opravka. Na kolo-dvoru v Kajnsku igra danes vojaška godba. Ruski vojaki dajejo našim ujetnikom kruha. Pojejo rusko himno. — Kmalu dobimo obed in ob 8 zvečer nas loko-motiva potegne dalje proti vzhodu.

Dne 23. septembra 1914 smo se zbudili na postaji Krevosčenka; in ko smo prevozili na-daljšinih 9 km, smo došli v Novo-Nikolajevsk, ki leži ob veliki sibirski reki Ob.

(Nadaljevanje.)

DROBTINE

Kava za razsvetljavo. Brazilija kar ne more uničiti svojih ogromnih zalog kave. Opustili so kurjenje lokomotiv s kavo. Ker pa vseeno nočejo pometati ogromnega pre-sežka zrnja v morje, so strokovnjaki prišli na to, da se da iz kave napraviti neki belkast svetilni plin. S proizvodnjo tega plina bo imela Brazilija kmalu na svojih ulicah in trgih luč iz kavnega plina.

Posneti davkoplačevalci. Lani je prvič dovolila angleška davčna uprava plačevanje davkov v obrokih. Plačevalci, ki niso mogli plačati odmerjenega davka, so lahko skle-nili z davkarjo preprosto pogodbo. Obljubiti so ji morali v uradnih prostorih, da bodo ob določenih časih redno poravnali obroke. Ma-lokdo je verjel, da bodo plačevalci zvesti dani besedi. Dnevnikci so prerokovali, da bo imela davkarja samo veliko sitnosti. Zdaj je izšlo uradno obvestilo, da se je v celem poslužitvo plačevanja pod žestito besedo do 2000 davnih obveznikov. Vsi razen enega samega zamudnika so stalno redno na prvo zahtevo plačali svoje obroke.

Kako love kače. Odkar se je moda zalju-bila v kožo kač in kuščarje, se je lov na kače v Dežel Zulu v Afriki silno razmahnil, tam bolj, ker postajajo kače v Braziliji bolj redke, v Indiji jih pa vlada ne dovoli izva-žati, ker uničujejo škodljive glodavce. V de-želi Zulov se kače dobe najbolj po sladkornih nasadih in lovijo jih zamorec domačini. Naj-prvo je treba iztakniti kačje gnezdo. Lovci se pripravijo nato z lasom in čim se prikaže plazilka iz luknje, jim ga vrže bliskovito okoli telesa. Toda te kače so grozovito močne in čisto je treba močnih volovskih vpreg, da jih potegnajo iz gnezda.

Če žena županuje. V mestecu Kobilniku na Češkem je bila kot zastopnica agrarne stranke pri občinskih volitvah izvoljena za župana gospa Kitka. V začetku je šlo še ne-kako. Nedavno pa so občinski odborniki po-slali višji oblasti pritožbo proti njej in za-htevali, da naj se njena izvolitev razveljavi in razpišejo nove volitve župana. V pritožbi, ki so jo podpisali vsi odborniki, med drugim navajajo, da je gospa županja sklicevala seje kar v svoje stanovanje. Na teh sejah je imel glavno besedo njen mož, ki pa sploh ni občinski odbornik. Njegova je vedno ob-veljala, če pa se je kak odbornik protivil, ga je gospa županja temeljito okregala.

n V nedeljo, dne 18. novembra dopoldne je nekdo na poti od šmarinogorskega sedla čez most do Medna izgubil listnec brez denarja, a e potrdi bolniške blaginje, s slikami in drugim. Najdi-telj se naproša, da odda če ne listnico pa vsaj vse-bino v Jugoslovanski tiskarni.

OBA.

mož in žena sta zadovoljna, ker sta si nakupila vse potrebno manufakturno blago učenju in Trgovskemu domu — Stermecki, kateri Vam brezplačno pošlje na ogled svoje izbrano kolekcijo platna, gradla, celirja, sukne, kampanas, volne, svile, klota, postlone, kretone, tiskovine in dru-gega manufakturnega blaga.

TRGOVSKI DOM
Stermecki.
TUNARNA PISLA IN OBLIK
Celle št. 19

Veliki ilustrirani cenik in vzorci zastoj!

RADIO

Program Radijske oddaje postaje v Ljubljani.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče. 12.50 Poročila. 13.30 Čas, plošče. — Četrtek, 22. nov.: 18 Smuška ura. 18.30 Radijski orkester. 19 Srbohrvaščina. 19.30 Nacionalna ura. 19.55 Jedinli list, program za pe-tek. 20 Pravna ura. 20.20 »Zvezde kličejo«, igra. 21.50 Čas, poročila. 22.10 Radijski orkester. — Pe-tek, 23. nov.: 11 Soliska ura. 18 Literatna ura. 18.20 Radijski orkester. 19 Radijski orkester. 19.50 Je-dinli list, program za soboto. 20 Prenos iz Zagreba. 20.30 Plošče. 21 Mandolinistični kvartet. 21.40 Čas, poročila. 22.10 Radijski orkester. — Sobota, 24. nov.: 18 Diplomacija. 18.20 Radijski orkester. 18.50 Francščina. 19.20 Radijski orkester. 19.50 Jedinli list, program za nedeljo. 20 Zunanji poli-tični pregled. 20.20 Nacionalna ura. 21.50 Radijski orkester. — Nedelja, 25. nov.: 7 Telovodba. 7.30 Plošče. 8 Poročila. 8.15 Klavir in harmonij. 8.55 Vereko predavanje. 9.15 Prenos iz trnovske cer-kve. 9.45 Plošče. 10 Antropologija in šport. 10.20 Plošče. 10.40 Radijski orkester, vmes fantje na vasi. 11.40 Otroška ura. 12 Čas, Radijski orkester. 16 Higijenska nega molčnih krav. 16.30 Pevski koncert. 20 Nacionalna ura. 20.25 Jedinli list, pro-gram za ponedeljek. 20.30 Schumannovi dueti. 21 Rad. orkester. 21.30 Čas, poročila. Rad. orkester. — Ponedeljek, 26. nov.: 18 Diplomacija. 18.20 Radijski orkester. 18.40 Slovenščina. 19.10 Plošče. 19.20 Nacionalna ura. 19.55 Jedinli list, program za to-rek. 20 Zdravniška ura. 20.20 Komorni trio. 21.20 Radijski orkester, vmes čas in poročila. — Torek, 27. nov.: 11 Soliska ura. 16 Gospodinjstva ura. 18.20 Nemščina. 19.10 Mladina in idejna razgibanost. 19.30 Pravna ura. 19.50 Jedinli list, program za sre-do. 20 Radijski orkester. 21 Nacionalna ura. — Sreda, 28. nov.: 18 Plošče. 18.20 Preko stepe v Do-brudžo. 18.40 Pogovor s poslušalci. 19.10 Nacional-na ura. 19.35 Plošče. 19.50 Jedinli list, program za četrtek 20 Prenos opere iz Ljubljane.

Siten mož. »Neprestano se gledaš v zrcalo! To je nemogoče!« — »Kam se naj pa gledam? V zahoju za pramo se ne vidim.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vestica ali tje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico »ko kupujejo kmetijske potrebitve ali prodajajo svoje prideleke ali lažje poslovni oziroma obrtniki pomočnikov ali varencev in strobe

Obleke, površnine

In usajene sukajše najceneje pri Ludviku Slaku v Dobrnju.

Kilva 7000 m² v okolici Ljubli, ugodno napredaj. — U-orabi se lahko za gramozno jamo. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 13047.

Prodaj dva jeklena zvona, s vso opremo. — Naslov v upravi Domoljuba pod št. 13077.

Jabotčina, dobrega, 10 hl prodani po Din 2.— liter. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 13020.

Pozor gospodarji!

Nabavite si prvovrsten izdelek sekir in plankač, katere pošiljam po pošti. Cena kilogram za plankače Din 40.—, za sekire Din 20.— Za vsak komad prevzamem garancijo. Trgovci imajo popust! Matevž Krmelj, Log. pošta Škofja Loka.

Mudimo Vam za majhen denar dobra oblačila. A. Presker, Sv. Petra cesta 14

Čevlarskega vajenca kateri se je že učil, ali na novo sprejme takoj! Vaentin Čerac, Bled 2

Vse vrste starega železa, tudi pločevino in druge kovinske odpadke plačuje najvišje **Fr. Štupica**, železnica, Ljubljana, Gospodarska cesta 1

ZA KRATEK ČAS

Agent, ki je posredoval pri prodaji hiš, je razlagal kupcu vrednost hiše. »Seveda naj vam takoj povem, da se ne boste pozneje hudovali name, da je na severni strani hiše plinarna, na južni stoji tovarna gumij, na vzhodu je strojarna, na zapadni strani pa kuhajo kley.

»Joj, kakšna sosesčina,« je vzklil kupec. »Je že res,« je nadaljeval agent, »toda cena je zelo nizka. Glavno je pa, da vsak trenutek natančno veste, od katere strani vleče veter.«

»Kaj pa hočete že zopet, saj ste danes že bili pri nas,« je dejala gospodinja nekemu vandrovcu.

»Gospa, spominjate se, da ste mi davni podarili par obnošenih hlač. V teh hlačah sem našel pet kovačev.«

»Tako? In vi ste tako poštenci, da ste denar prinesli nazaj? Lepo od vas.«

»Nič bati, gospa,« je hitel zagotavljati vandrovca, »prišel sem le, če nimate morda še več takih hlač.«

Gospa je pri sosedih poizvedovala kako je z rejo piščancev. Ta jo je poučila, da kolkja vali tri tedne za piščance, a štiri tedne za race. Gospa Janeževa je odšla, kupila kurja jajca ter kolkjo in jo posadila nanje. Čez teden dni je za dalj časa odpotovala, preje pa naročila služkinji takole: »Naša kolkja vali že en teden, če bi po štirinajstih dneh še ne vstala, jo vzemite z gnezda, ker rac ne maram.

Prehlec. Podpisan Krvina Franc v Ljubljani, Realjeva cesta 29 sem o gospodini Smale Ivanki, trgovki v Ljubljani na Maršičevem trgu vprašal, če je zaprla. Za to kleveto nisem imel niti najmanjše osnove in jo radi tega preklicujem ter se gde Smale Ivanki zahvaljujem, da je odstopila od toženske tožbe. Ljubljana, 15. novembra 1934. Krvina Franc, s. r.

Tomaževac in ona sta bila v mestu, kjer je ona nakupila najrazličnejših stvari, on je moral pa nositi. Stopala sta proti domu in on je bil že utrujen in zaspan, ko namerka zakliče ona: »Poglej, poglej, kako lepa luna.«

»Res?« je zaspano odvrnil Tomaževac pod težo zavojev ali bi to tudi rada? Koliko pa stane?»

Postoj in pomisti!

Smrti je gotova in ne izogneš se ji. Kaj bo takrat s tvojo družino? Morda prideš v leto. Za delo nesposoben boš v nadlego drugim. In končno: Kaj boš dal svojemu sinu, kaj svoji hčeri, kadar si bo gradila lastno ognjišče?

Ali treba posebne modrosti,

da razumeš to: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani je s svojim »Karitas«-zavarovanjem poskrbela, da deset in desetletni brezskrbno zro žolganju v oči. In ti še vedno nisi med njenimi zavarovalci? Obrni se na naslov: »Karitas«, Ljubljana, Masarykova cesta 12 (palaca Vzajemne zavarovalnice). Ne odlašaj s preprobnim zavarovanjem!

Katoličani v Franciji. Ker je francoska republika že od l. 1905 popolnoma ločena od cerkve, ne more katolicizem mnogo vplivati na vladanje države. Kljub temu pa je vpliv katoliške cerkve izredno močan, in cerkev vpliva le s svojo veljavo in sicer zlasti med manjpremožnimi sloji, ki imajo seveda tudi v Franciji veliko večino. Cerkev ima v Franciji 17 nadškofov, 71 škofov in 47.000 duhovnikov.

Najbolj praktična in po ceni

MIKLAVŽEVA DARILA

nudi trdka

F. I. Goričar, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 29

»Vse me boli, gospod doktor« je telefoniral Stanko.

Žena, ki je stala poleg telefona je šepetala: »Nikar mu ne povej, da stanujemo v četrtem nadstropju, sicer ne bo prišel k nam gor.«

Stanko: »Prišel bo, ker mi je obljubil.«

Cez nekaj časa pri oknu: »Ali ne greste gori, gospod doktor?«

Zdravnik (spodaj): »Ne, ne grem ne, zakaj mi niste povedali, da stanujeta tako visoko. Pokazite mi jezik in vrzite doli tri kovače.«

Zastoni na morje

pojde v prihodnjih počitnicah

„Vrtičev“ naročnik

ki pravilno reši uganke v vseh desetih številkah in jo izreban — Doslej so izšle 3 številke novega letnika. Celoletna naročnina Din 15.— s priložo »Angelček« Din 20.—

Naroča se v upravi (**H. NIČMAN**) v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2.

Nova kuharica je bila že en teden pri hiši, ko je gospa nekega dne pogledala kuhinjo in vse, kar spada k nji. Ko je odprla jedilno shrambo, je osumila, kajti notri je stal policijski stražnik, ki se je tam skril.

»Kako pa ti pride sem?« je vprašala gospa kuharico.

»Nevem, gospa, res ne vem, najbrže, da ga je prejšnja kuharica tukaj pozabila.«

Tako na pr.: Flanela za parilo od 8 Din, barhent za obleke od 8 Din, blago za predpasnike od 7 Din, moške in ženske triko hlače in maje od 22 Din, moške in ženske vestje od 48 Din, ženske nogavice od 8 Din, otroške nogavice od 2-30 Din, otroški dežniki od 30 Din dalje, moški in ženski od 40 Din.

Zimske rjube od 30 Din, flanelaste deke od 32 Din, koci in razno platne od 80 Din, kovrni od 90 Din.

Dalje velika izbira otroških in ženskih predpasnikov, otroških in ženskih izgotovljenih plaščev in zimskih oblek, kapi, barel, žepnih in naglavnih robcev, ročnih torbic, in še mnogo takšnih primernih stvari za Miklavževa darila po jako nizkih cenah.

Nasle gesto jer: moditi svojim odjemalcem le prvovrstno blago, v cenah pa hočemo biti nižji kot povsod drugje.

Damske plašče in razno drugo manufakture za zime nudi ugodno, državnim in javnim nameničnem tudi na obroke. Oblačilnica za Slovenijo Ljubljana, hiša Gospodarske Zveze.

Do preklica nudimo manufakturno blago deloma tudi na hranilne knjižice članic Zadrusne Zveze.

POLHOVE NOŽE tudi mladitce, srnje, jazbečere li siže, dehorjeve, verice, kupuje **Zdravič, Ljubljana, Florjanska 9**

Avtobus je drvel, da ne bi zamudil vlaka, pri tem pa prevrnil ročni voziček nekega branjevca. Policaj je bil hitro na mestu. »Vaše ime?« »Miha Zlindra« je ta odvrnil. Policaju se je obraz zjasnil. »Res? Tudi jaz se tako pišem in ime mi je tudi Miha. Od kod pa sle?«

»Iz Ribnice« je pojasnil šofer. »Jaz tudi, jaz tudi« je ves vesel trdil stražnik. »Zdaj pa počakaj malo tu, dragi moj rojak, da zapišem branjevca, ker se je zaletel v tvoj avtobus.«

Novo črno brinje in lige oddaja po ugodni ceni **Ivan JELAČIN - Ljubljana, Emonska št. 2**